

vaj lelkületétől az csak lehetnek látom, az Ég gem a keserves

történeteket és

g szerint egy eremény egyedül kem elégséges, aláltól, de ha te nek meg egyenlő t, és a nagy és ez a fele is sterling volt és en boltban meg- lyeket lopott.

olvasóm, vissza- emberemhez és enasse Chajimra, el Tsarnera, az ám lássuk mi

amikor Menasse t a fent említett , igazán mindjárt nyelve és a szó an ott állottak m volt szó a brában következ- hezebbre és így a a lopásnál, ami ért nagy a bün- presztii a könyörü- snánál a szük- penne így lenne? ndviseles akarata, gletünk mások- nem lehet vál-

alenteri nagy- kiárusítom.

erFülöp s-áruház

María 13. szám. 6. március 15-ig mény. 2174

olására bbnak yult az ONT kréme

RÓZSA ban, Cluj. Nr. 26.

ÁS-

n, versenyen alóli beszerezhető:

eti gyár, Cluj,

uj, Telefon 12-97. edmény. 1295

gas vámot

s gyenge kül- k után amikor s és elegáns het

és gyermekei e (kolozsvári)

gyár Rt. rmékeiből.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, - Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai Szerkesztőség 977 Kiadóhivatal 844 Nyomda 879 Héber osztály 455 Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen- dők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őriz- hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 55. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 10.

1922. március 10. Péntek

Előfizetési árak Romániában
Egész évre 320 le
Félévre 170 le
Negyedévre 85 le
Egy hónapra 28 le
Egy napra 1 le
Egy példány 50 bani
Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck
Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

Pirhusi győzelem

A választásokon a liberálisok győztek. Végső kirezgéseiben ugyan nem ismerjük még a választási hadjáratot: egy-két kemény összees- pástra találkoznak még az ellenfelek, de meglepetést már nem hozhat a nagy birkózás. A küzdelem már el- lankadt. Az egyik oldalon a győze- lembiztoság lankasztotta el a má- sik oldalon az eddig elkezeredett ve- reség és kilátástalanság. Az eröl- osztás megtörtént és a mi még hátra van, már nem változthatja meg azt a szituációt, amely abból kiala- kult. A nép minoritása az alkotmá- nyozó nemzetgyűlésben a liberálisok számára adta meg a majoritást. A hatalom ma már ténylegesen a libe- rálisokké.

Ok tudják legjobban, hogyan ju- tottak többséghez és hatalomhoz. A vezérek okosak és praktikus politi- kusok: nem hihető, hogy a liberáliz- musban rejlő varázslatos erőnek tulajdonítsák a győzelmüket. A liberá- lizmus már ott is elvesztette régi va- rázsát, ahol még nem esurgatta el régi tartalmát és ahol akadnak még fanatikusok, akik hiszik, hogy az embereknek nem szabadság kell, csak szabadelvűség. Romániában nem mindig tudott nacionális dimenziókra megnőni a nyugateurópai politikának ez a vezető gondolata. A román libe- ralizmus nem mindig fedte a német, a francia, vagy az angol liberálizmus fogalmát. De megszervezni itt is lehetett vele a pártpolitikát és takarni is többet lehetett vele, mint más jel- szóval, mert redősebben, méltóság- sabban omlik el a pártakaratot, mint azok a programok, amelyek tulságo- san áttetszőek. Egészen bizonyos: a liberálizmus gondolata nem kápráz- tatott itt el senkítse. Ha mégis a liberálisok győztek, hát ez csak azért történhetett, mert az ő szervező ere- jük nagyobb, mint az ellenzéké.

Az ellenzék természetesen a be- fejezett tényekkel szemben sem adja fel különállását, sőt bizonyos, hogy most még inkább sem adja fel. Hi- szen ha küzdeni akart a népdemok- ráciáért, a jogok kiterjesztéséért olyan néppel, amelyről hitte, hogy akarja a demokráciát és akarja a jogkiterjesztést, akkor fokozottabb erővel kell e célokért küzdenie, mi- kor a nép elhagyta és csak azért hagyta el, mert egy pártnak az akarata erősebb volt, mint az ő aka- rata, mert ennek a pártnak a propa- gandisztikus hevessége mellett el- győngült és nem tudott ragaszkodni ahhoz, amit ő maga akart. Mennél győngébb a nép, annál több szük- sége van egy gerincesen hajthata- lan ellenzékre, amely tud akkor is akarni, amikor a nép már nem mer kitartani az akarata mellett.

Hogy az ellenzék milyen formák között fog tiltakozni a választások eredménye ellen, amelyet törvényte- lennek tart, nem tudjuk. Lehet, hogy passzívításra szánja el magát, ami tiltakozásnak eléggé kifejező, de po- litikának tulságosan meddő és gya- korlatlan. Az ország alkotmányozó nemzetgyűlést választott és abból még több erőt kivonni, mint amennyit már a választások vontak ki belőle, nem szabad. A vereség különben is nem leszerelésre, hanem további küz- delemre buzdítson. Az urnák előtt más a küzdelem, mint bent a tör- vényhozásban. A kamarában már nem a hatalomért, hanem annak megtar- tásáért küzd a kormányzat. A hata- lom oldhat és köthet és van elég

példa arra, hogy kormányok nem az- zal a programmal tartották meg po- zíciójukat, amellyel azt kihareolták. A politikai programok már régen ki- szabadultak a dogmatizmusból. Akármí volt eddig a kormány liberálizmusá- nak a tartalma, semmire kényszeríti arra, hogy mereven ragaszkodjék ah- hoz akkor is, mikor arról győzik meg, hogy azzal rosszul szolgálja a nép érdekeit. Es meggyőzhetésének csak egy módja van: meg kell mu- tatni, hogy az iránta való bizalmat- lanság nem esontosodott bele a mult- jából kigyökerezett ítéletbe, mert ezt a multat expialni is lehet, elfelejtetni is. A passzivitásban nincs szuggesztív erő, de a jóakaratu várakozás szug-

gerál. Ha a liberális kormány látni fogja, hogy mást várt tőle a nép és az ellenzék, mint amit ígért a régi programmal, akkor talán inkább rá fog térni az igazi demokráciára, ame- lyet a nép akar. Es mert hinni kell, hogy akar a néperért dolgozni és csak a módszer tekintetében tért el az or- szág többségének felfogásától, hinni kell azt is, hogy feladja a maga szisztémáját és vállalja azt, amely a mai szellemnek és a népejlődés mai lehetőségeinek jobban megfelel. Ha nem is a néperért és nem magáért az igazságért, de önmagáért okvetlenül meg kell ezt tennie. Ha nem teszi meg, akkor a győzelme csak pirhusi győzelem volt.

Franciaország felmondja a cannesi egyezményt

Lloyd George beteg. Csak egy-két hónapig marad hivatalban. Japán nem szerel le Lengyelország gazdasági szövetsége a kisananttal

Az Uj Kelet tudósítójától

Az angol válság elsimult. A „Pall Mall Gazette”, Lloyd George lapja azt írja, hogy most már egészen biztos, hogy a miniszterelnök nem fog visz- szalélni. Tegnapi este a konzervatív képviselők népes összejövetelt tar- tottak, amelyen a helyzetet megbe- szélték. Lloyd George abban a levél- ben, amelyet Chamberlainhoz intézett hangsúlyozza, hogy lemondása esetén se fog pártja ellen semmit se kez- deni, a levélnek ez a része mély ha- tással volt a konzervatívokra. A lord- kancellár tegnap este dinert adott, ezen Lloyd George azt mondotta, hogy az unionisták álláspontjával meg van elégedve. Az „Evening Standard” parlamenti tudósítója írja: a lordkancellár tegnap vacsoráján az a vélemény kerekedett felül, hogy a legjobb lesz az országra, ha nemcsak a koalíció marad együtt, de a kormány se mond le, hanem a választások le- zajlásáig helyén marad.

Balfour ma nagy beszédet mond, ez lényegesen tisztázni fogja a helyzetet.

Chamberlain tegnap délután közölte az alsóházban, hogy Lloyd George erős hűlése miatt kénytelen otthon maradni. A lapok azt írják, hogy Lloyd George beteg, légesőhurutja van s ezért a mai kormányülésen nem vehetett részt. Orvosaitanácsára el kell utaznia, már holnap elhagyja Londont. Lehetséges, hogy

Lloyd George betegsége befo- lyással lesz a krízisre is.

A Reuter-iroda úgy értesült, hogy Lloyd George mindmostanáig még nem döntött véglegesen, még meg van a valószínűsége, hogy rövidesen mégis csak visszalép. Chamberlain és a konzervatív párt tagjai mind- mostanáig semilyen kielégítő for- mulát nem találtak, amely a konser- vatív párt jobbszárnyát lojálisabb magatartásra bírná Lloyd Georgeval szemben. Lloyd George nagyon szer- etné, hogyha azokat az internacio- nális konferenciákat, amelyeknek ő a kezdeményezője, megtarthatnák, ezért lehetséges, hogy

egy vagy két hónapig a hivatal- ban marad, hogy megkezdhesse Európa ujjáépítésének nagy mun- káját.

Amerikára is nagy hatással van az európai államok sorozatos krízise s miután az érdeklődés Génua iránt

kezd ellanyhulni, megint kísért Amerika távolmaradása. Washing- tonból érkezett táviratok szerint az amerikai kormány végleg elhatá- rozta, hogy nem képviselteti magát a génuai konferencián. Az amerikai lapok hosszabban írnak erről az érdeklődésről.

Amerikában most megint súlyos politikai válságok vannak európai kérdésekben.

A szenátus előtt a négyesszövetség szerződéseit harminchárom nem-sza- vazat várja alig harmincegy igen- szavazattal szemben. Az amerikai alkotmány értelmében a külpolitikai államszerződések ratifikálására két- harmados többségre van szükség. A harmincháromtagú ellenzék egy sza- vazattal ad le többet, mint ameny- nyit az összes szavazatok egyhar- mada kitesz. Igen könnyen lehetsé- ges, hogy a négyesszövetségi szer- ződést elvetik. Csak Lodge szenátor, a versaillesi békeszerződés felborítója az, aki a Németországgal való külön- békét a szenátusban keresztülvitte, keres platformot a helyzet meg- mentésére. Nem csoda, hogy Ame- rika végleg távolartja magát európai ügyektől, most más gondjai vannak. Mint Washingtonból jelentik, a ja- pán külügyminiszter kijelentette, hogy

Japán nem gondolhat arra, hogy leszerelje hadseregét.

Ezzel szemben az Egyesült-Államok komolyan veszik Harding washing- toni konferenciáját és már eddig szántit hadihajót leszerelt. A „Daily Telegram” jelenti Washingtonból, hogy a tengerészügyi államtitkár parancsot adott, hogy ötven torpedónaszádro- bolót és ennél is több segédhajót a szénmegtakarítás szempontjából tar- talékba helyezzenek. Az Egyesült- Államoknak e pillanatban csak hat- vanhat torpedónaszádrobolója tel- jesít szolgálatot.

A német kormány jegyzéket inté- zett az antantkormányokhoz, amely- ben közli, hogy a március utolcadi- kán esedékes harmincegymillió már- kát kifizeti. Ezzel szemben Páris- ből szenzációs távirat érkezik,

a pénzügyminiszterek konferen- ciáján a francia miniszter kijelen- tette, hogy nem fogadja el az augusztus tizenharmadiki vagysis a cannesi pénzügyi határozatokat.

A francia pénzügyminiszter kijelen-

tése nagy feltűnést keltett, Cannes- ben még Briand és Lloyd George tárgyalat és Németországnak a fizeté- sekre vonatkozólag könnyítéseket ad- tak. Erre történt, hogy Millerand a minisztertanácson dezavualta Briand- ot és Briand lemondott. A cannesi határozatok azonban, Poincaré is nemegyszer nyilatkozott erről, érvény- ben maradtak. Franciaország ugylát- szik, kihasználja a zavaros helyzetet, az angol kormányválságot, Lloyd George betegsége és bejelenti régi igényeit. Ez nem kis megdöbbenést kelthet majd Németországban.

A kisanant belgrádi értekezletén a helyzetet, mint már megirtuk, zavarossá teszi Jugoszláviának Olasz- országhoz való viszonya. A viszonyt pedig Fiume teszi bonyolulttá. Az olasz fascisták nem is elégségsnek meg a fumei eredménnyel. Zárai jelentés szerint

a fascisták megtámadták a jugo- szláv követség épületét, ablakait betörték és behatoltak a követ- ségre. A követ elmenekült.

Ez az incidens is súlyosbitja a hely- zetet. Nagyon érdekes gróf Lasocky Lengyelország bécsi követének a nyi- latkozata, amelyet a kisananttra vo- natkozólag tett az Uj Kelet munka- társának, amit lapunk tegnapi szá- mában közöltünk. Ma a lengyel kö- vet egy bécsi lap munkatársának nyilatkozik a lengyel külpolitikai helyzetről és azt mondja, hogy Len- gyelország közeledése a kisanant- hoz, bevégzett tény. A lapok jelentése azonban, amelyet tudnivalók, hogy a kisanant hármasszövetsége Len- gyelország belépésével négyesszö- vetséggé válik, még koraiak. Ezidő- szerint még csak gazdasági szövete- ségről van szó, Lengyelország és a kisanant között már régebb ideje fennáll a szövetség. Génuaiban Len- gyelország, Csehszlovákia, Jugoszlá- via és Románia valamennyi gazda- sági kérdésben egyöntetien lépnek fel, már ez is

olyan gazdasági allianceot jelent, amely hetvenmillió embernek az életét képviseli.

Ennek a gazdasági szövetségnek azonban igen kevés köze van azok- hoz a politikai tárgyalásokhoz, ami- ket Benes és Nincses Bratislavában folytatott. Lengyelország ezeken a tárgyalásokon részt se vett.

Készül Európa szuezi csatornája

Az utódállások érdekeltsége a Duna-Majna csatornában

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától.

Meg kell állapítani, hogy az utód- államok közvéleménye nem tanusítja a megfelelő érdeklődést a nagy vizium iránt, mely most kiépülőben van a Fekete- és az Északi-tenger között. Ennek oka bizonyosan az is, hogy ez a közvélemény nem látja azokat a konkrétumokat, amelyek közvetle- nül a saját érdekeltsége körébe es- nek. Holott maga az a tény, hogy ez a folyamatban levő műszaki alkotás egyike az emberiség legnagyobb ilyen természetű műveinek, fölkelt- hetné a figyelmet. Hiszen azt lehetne mondani az európai szárazföld szue- zi csatornája épül a Majna és a Duna közt, hogy azok a szállítma- nyok, amelyek eddig a Fekete-ten- gerről a Dardanellákon át, az euró-

pai nyugati szárazföld megkerülésével mentek az Északi-tengerre, most a Dunán át jussanak a Rajnára és onnan az Északi-tengerre. Minthogy ez a víziút a keletről indul, magától értetődően döntő gazdasági fontossága lesz az összes keleti mezőgazdasági államokra, különösen azokra, melyek a Duna mentén fekszenek. Így Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia, Románia, Bulgária. Eről a kérdésről alkalma volt tudósítónknak beszélgetést folytatni a esatortán alapító német gazdasági kapacitások egyikével. A kiváló szakember, aki ezt az egész gazdasági kérdéskomplexumot a legnagyobb biztonsággal tekinti át, a következőt mondta tudósítónknak:

— A Rajna—Majna—Duna víziútának forgalmi jelentősége elsőrangú. A nyugati ipari területei számára egy rendkívül nagy szolgáltatási képességű út van keletkezőben Európa délkeletéről kiindulva. Az áru- és terményesére el sem képzelhetőségét fognak általa kibontakozni. Kétféle földrajzi helyzeténél, másrészt nagy méreteinél fogva az új víziút fel fogja venni a versenyt a vasúti és tengeri szállítással.

— A csatorna kihatása legközvetlenebbül Magyarországot és Jugoszláviában Öszterbiát érinti. Romániában és Bulgáriában a tengeri út versenyre szűkebbre vonja a csatornaút kihatását, mely azonban még így is magában zárja a Balkán északi nyulványait keletre Sumláig és Romániában a Rusztuk—Bukarest—Ploesti—Campina—Brassó területet. Oly területekre, melyek közvetlenül a víziút mentén fekszenek, természetesen sokszorososan fokozódik, Bulgáriában és Romániában is a csatorna jelentősége.

— Tartózkodó besléssel is legalább 12 millió tonnára lehet tenni azt a szállítást, mellyel az új területek bevonásával az 1912—13-beli szállítási statisztika javulni fog. Ugy, hogy a csatorna teljes forgalma el fogja érni már kezdetben is a 45 millió tonnát. A csatornának ez a nagy jövője azokban a megtakarításokban rejlik, melyeket az eddigi víziutakkal szemben nyújtani fog. Csak egy-két példát hozok fel. Vegyünk pl. deszkaszállítványokat, melyek radról indítatnak a Majna-Frankfurtba. Nem kevesebb, mint 40 százalékos szállítási megtakarítást fog ebben a viszonylatban a csatorna-út jelenteni. Az ötmillió tonna átlagban vehető évi szállítás mellett, a szállítás 18 millió márká megtakarítást fog jelenteni az érdekeltnek. Amiket elmondtam, csak durván elnagyolt számok, mert hiszen a hatalmas víziút gazdasági következményei szinte számtalan vonatkozásban fognak fejleszteni és gazdagítani hatni az összes érdekkörébe eső területekre.

— Csehszlovákia a dunai hajózást Galacig építi. A dunai csehszlovák hajózás tervéről már részletesen beszámolt az Uj Kelet. Pozsonyból jelentik, hogy Müller miniszter nyilatkozott a dunai hajózásról és az ezzel összefüggő kérdésekről. A nyilatkozat szerint a Duna-palota megnyitása nagy gazdaságpolitikai jelentőségű, mert az állam gazdasági jövője Keleten van és a Duna, mint az egyetlen víziút Közép- és Kelet-Európa között, lebonyolítani hivatott a csehszlovák kereskedelmi forgalom legnagyobb részét. A dunai hajózás különösen Szlovénia számára életvitelszerű. A pozsonyi szabadkikötőn kívül tudvalevőleg kikötő építését tervezik Komáromban és Párkányban is. A legrövidebb időn belül megkezdik a kikötők kiépítését. A köztársaság élénkebb kereskedelmi kapcsolatot terem a szomszédállamokkal. A dunai hajózást Galacig vagy Brailáig építik ki. Csehszlovák tengerhajózási társulat alakul, amely lebonyolítja a Kelettel való forgalmat. A beérkezett ajánlatok felett már tárgyalnak az egyes minisztériumokban. A miniszter végül reményét fejezte ki, hogy a pozsonyi Keleti Vásárok nagyban hozzájárulnak, hogy a kereskedelmet és ipart a külföldön megfelelő mérvben érvényre juttassák.

A kolozsvári szefard-per

Adatok egy cionista áruló portréjához. Hogyan lett a cionista vezér aguda-apostol

Az Uj Kelet munkatársától.

Az Uj Kelet tegnapi számában közöltük, hogy hosszas huzavona után végre megkezdődött a kolozsvári hitközségi per. A döntőbírósgat tegnap esti ülésén dr. Pollák Sándor fejtette ki az ortodox hitközség álláspontját. Előadásában valóságos kortörténetet adta az utóbbi évek erdélyi zsidó eseményeinek. Dr. Pollák jelentésében eimondja, hogy a kolozsvári zsidóságban főként a szigorúan vallásos elemek propagálták a nemzeti megújulás gondolatát. Az akkori főbírósgat Boskovics József, néhai Kohn Zsigmond, néhai Hirsch Odön, Grünfeld Ansel, Neumann Mór, Grünfeld Majer, Kepecs Samu, Weinstein Béni, dr. Blau Pál, dr. Kohn Hillel és más konzervatív gondolkodású férfiak vállalták a zsidó nemzeti politika programját és akik ellene állást foglaltak, kevesen voltak: néhány chasid és tulzó asszimilált. Hogy a hitközségi tagok javarésze cionista lett, abban dr. Blau Pálnak van orszátláráse, aki úgy a sajtóban, mint a sajtón kívül propagálta a cionista gondolatot.

A jelentés kiter azután a cionizmusnak a hitközségben való térhódítására és arra az aknamunkára, amellyel egy kis töredék meg akarta akasztani a zsidó nemzeti kultúra kiszélesítését és elmélyítését. A kis csoport és a hitközség között az idők folyamán mindjobban kiéleződött a helyzet. A múlt év május tizennyolcadikán a hitközségi irodában megjelentek Hellmann Ferenc, Marmorstein Sámuel és Herskovics Mór hitközségi tagok, akik egy átiratot adtak át, amelyben nyolcvanöt hitközségi tag bejelenti a hitközségből való kilépését. Ugyanakkor jegyzőkönyvbe adták, hogy az ellentétek elsimítására hajlandók tárgyalásokba bocsátkozni.

Többrendbeli egyezkedési tárgyalás történt azután, de a kis csoport különösen olyan privilégiumokat követelt, amelyeket megadni nem lehetett. A hitközség minden alkalommal előzékenyen jár el és a béke érdekében sokszor áldozatkészséget is mutatott, de soha nem tudta elérni, hogy a szakadárokat öszintén megmondják sérelmeiket.

Az előterjesztés azután áttér azoknak a jellemzőségeire, akik a szefardok ügyét képviselik. Itt van mindjárt Blau Pál a főtanácsadó és a szervező. Ugyanaz a dr. Blau Pál, aki a Zsidó Nemzeti Szövetség megalakulásától kezdve annak élén állott, aki a legszélsőbb cionista propagandát hirdette. Idézi Blau Pál egyik lendületes cikkét. He zt halála évfordulója alkalmából (Uj Kelet, 1919 28. szám), amikor a cionista vezért Mózes mesterünkkel hasonlítja össze. Blau Pál volt ugyanakkor az, aki tagok aláírását összegyűjtve a templom gondnoka ellenzése dacára erőszakkal behatolt a templomba és Herzl-ünnepet rendezett. Ime néhány szemelvény a cionista Blau Pál írásából:

„Zsidó egység” feliratu cikkében írja: „Abban a pillanatban, amikor a zsidó jövő közös, nagy céljai forognak kockán, elnémul minden pártarc és példátadó egységben tömörülnek az összes irányzatok. Amit Sokolow és Weizmann végeztek stb.”

„A nemzeti zsidóság természetes szövetségese, frigyestárs a vallásos zsidó-

ságnak.” Ez a meggyőződés vezette a Tóra nagyjait Zewi Hirsch Kaisertől rabbi Sámuel Mohileverig, Móse Arja, Rothól Móse Glasnerig a cionizmushoz. (U. K. 1919 év 28 sz.)

„Nemzeti egység” című cikkében: „A hitközségnek gondoskodnia kell a kulturágyenyek kielégítéséről. Iskolák és ösztönlak állatános és speciálisan zsidó tanházak felállításával. A Nemzeti Szövetség a zsidóság politikai szövetsége, reprezentánsa. A Nemzeti Szövetség a zsidóság kulturális és gazdasági ügyvivője. A Nemzeti Szövetség a kaposcs, amely az egyes országok zsidóit belekapcsolja a világ zsidóságának nagy egységébe, amely a cionizmus irányítása mellett dialdalmosan állta meg most a békekonferencián erőinek próbáját.” (U. K. 1919 28 sz.)

„A nagy átalakulás” cím alatt írja: „A cionisták rázták fel a zsidó népet szunnyadásából és teremtették meg, előbb csak elméletileg, míglén ma a valóság világában is a zsidó egységet hintették el a zsidó szépek, a zsidó művészetnek, tudományának első magvait, sarjastották első virágait.” (U. K. 1919 43 sz.)

Köztette rugnak a cikke és értékezesek, miket ő ortodoxia és vallásosságára való tekintet nélkül a cionizmus érdekében írt. Blau Pál, aki évtizedek óta köztudomás szerint a cionista elveket vallotta, aki tán egyedüli Erdélyben, aki személyesen résztvett háboru előtt a cionista kongresszusokon. Blau Pál, aki mindig szigorúan vallásos életet élt és csakis tudományos alapon merített meggyőződésből — hirdette már évtizedekkel ezelőtt a cionizmust, jóllehet tudta, hogy a cionista vezetők nem vallásosok, tehát nem forog fenn semmi ok arra, hogy föltételezzük, hogy bal testvére, aki ma is cionista. Ez a Blau Pál, ez a cionistavezér egyszerre kiép a hitközségből, csatlakozik a chasidokhoz és mint vezér kijelenti: azért, mert a cionizmus az ortodox szellemmel nem fér össze.

Hát akkor hazudott-e, amikor évtizedek óta toborozta minden energiájával és tudásával a zsidó tömegeket a cionizmus zászlója alá, avagy most nem mond igazat, amikor eserbent hagyva az elvet napról-napra a legizléstelenebb módon, a legvárossabb szájjal kigunyolva és lebecsmérelve az általa meghódított zsidó tömegeket: felesküszik a chasidokhoz. Megvetéssel kellene napirendre térni efelett, ha ez az ügy oly végtelenül nagy horderejű és oly végtelen szomorú nem volna.

Minő komoly lehet, minő becsület és öszintének vehetjük a szefardok véleményét, céljait, ha ilyen árulót állítanak tolmácsnak?

A referátum azután pontokban foglalja össze a hitközségnek a választott bírósághoz intézett kérdéseit. A jelentést általános figyelem közepette hallgatták végig a bíróság tagjai és a felek kiküldöttjei. Rövid néhány formai hozzászólás után a bíróság tegnap éjjel szünetet rendelt el és a tárgyalást ma reggel nyolc órára elnapolta.

Ma délelőtt a hitközség nevében Weinstein Bencion okmányokat terjesztett be annak igazolására, hogy a kiváltak javarészt félrevezették. A szefardok részéről Bródi Benjámint terjesztette elő észrevételeit és „vádjait” a hitközség ellen. Modortalan kitételei miatt az elnöktől rendreutasítást kapott.

Baumhaft Náthán előadja, hogy a nagykarolyi, dési és szilágysomlyói rabbi „iszurfi” mondottak ki a cionistákra és azért váltak ki az ortodox közösgéből. Apostrofálja Schwartz Jakabot, az akkori elnököt, aki állítólag

leveleket küldött széjjel a váradi ortodox hitközségi konferencia alkalmából, amelyben követeli, hogy a központi iroda fölállítását akadályozzák meg.

Schwartz Jakab elsősorban visszatartatja a távollevő Gáon, Glasner Móse elleni támadásokat, Bródinak a hitközséget érintő vádjait és kifejti, hogy nincs könnyebb dolog, mint ezeket a légius gyanúsításokat megcáfolni. A Tarbut óta a Talmud Tórával is többet törődnek.

Hirsch Adolf a szentírásból és Talmudból vett idézetekkel hívja föl a bíróság figyelmét arra, hogy ebben az egész zsidóság életére kiható kérdésben a legnagyobb részrehajlatlansággal és az igazság mérlegelésével lehet eljutni ahhoz a békéhez, amelyet programul állított fel maga a bíróság. Rámutat a szefardok alattomos és inszinuációkkal telített eljárására. Kijelenti, hogy az a jóváhagyó okirat, amelyre a szakadárokat állandóan hivatkoznak, a három aláíró rabbi félrevezetésével jött létre.

Bródi Benjámint a maga tudatlanságában és rendszertelenségében összevetészi a fogalmakat, összetéveszti a cionizmust nacionalizmussal és hetet-havat összehordva akar hatni a bíróságra. Szólóval együtt a hitközség néhány tekintélyes tagja anticionista és anti-tarbutista, de azért egyiküknek se jut eszébe a másik tábor ellen, amely jóhiszeműen cselekszik, vádaskodni. Ki látta, hogy ha valakinek kigyult a háza, ahelyett, hogy oltani sietne, az egész házsort felgyújtja? „Önök uraim — szólt odaforolva a szefardokhoz — úgy érezték, hogy harmincuknak vagy negyvenüknek fel van dula a vallásdiktálta lelkiyugalma. Erre önök föl akarják dumi tizezer léleknek a hitét és az ortodoxiához való ragaszkodását. Ha önök valóban vallási érzés vezérelt, akkor mellétek állnak és igyekeznek a vallásos érzés kimélyítése érdekében propagandát csinálni. De nyugodtan állíthatom, hogy egy-két jóhiszemű ember kivételével önző érdekek, hiúság és kiesinyes motívumok vezették cselekvésükben.”

Valami különös önzés is vezetheti őket: különbnek akarnak látszani, mint a többi zsidók és elszeretnék hitetni magukról, hogy reájuk valami magasrangos hivatás vár. Kéri a bíróságot és a feleket, tegyék tul magukat a személyi vonatkozásu dolgokon, vezéreltessék magukat zsidó szeretettől, hogy az egység és egyetértés megint otthonra találjon a hitközségben.

A beszéd hatása alatt Hellmann Ferenc, a szefardok vezetője kijelenti, hogy ők nem rágalmaztak, nem árulokdakt. Mindössze annyit történt, hogy ő megjelent a téraparancsnokságon és kérte, hogy az új hitközséget támogassa a hatóság: mert „mi nem vagyunk cionisták és nem politizálunk.” Baumhaft Náthán a szefardok észrevételeit adta elő, mire Hirsch Adolf általános tetszés közepette elmondotta, hogy a csaták némelykor úgy dőltek el, hogy a verőkar hamis képméltentésgznak fogadtak el. A mi vezérkarunk, a rabbitekintélyek is hamis képek jelentéseiből engedték félrevezetni magukat. A bíróság itt van, közvetlenül látja a tényeket, igazi jelentések alapján tudni fogja hogyan döntsön.

Minthogy a bíróság egyik tagjának el kell utaznia, a tárgyalást husvétutáni időre elhalasztották. Dr. Pollák Sándor indítványára a tárgyalás beárása előtt elhatározták, hogy írásos előterjesztéseket is el kell fogadni.

— Szervezkednek a német táborok. Berlíben február huszonnyolcadikán összejövetelt tartottak az egykori vezérkari tisztok, akik gróf Schlieffen tábornagy alatt szolgáltak. Gróf Schlieffen-egyesület néven egyesületet alakítottak, amely minden évben, február huszonnyolcadikán, Schlieffen gróf születésnapján tart összejövetelt. A legutóbbi összejövetelen körülbelül háromszáz-an vettek részt. Közük volt Luden-dorff tábornok, Falkenheim, Gallwitz és Einem Oszkár porosz herceg is megjelent közöttük, Haussmann tábornok nagy beszédben hangoztatta a szervezkedés célját és szükségességét.

Rövidárunkban
harisnyákban legolesőbb
bevásárlási forrás
Glória nagykereskedés
Calea Reg. Ferdinand 30.
(Széky-palota)
Telefon 5—49.

A magyar Színészegyesület fuzionál a román Színészegyesülettel

A Színésztanács rendkívüli gyűlése. Bizottságot küldenek Bukarestbe. Autonomia az egyesülésen belül

Az Uj Kelet tudósítójától

Az erdélyi magyar színészet évek óta a legnagyobb válsággal küzd. A koncessziók megszerzése, azoknak megtartása, hihetetlen energia kifejtést igényelt, úgy hogy a létfenntartás gondja természetesen teljesen háttérbe szorította a művészi célokat való küzdelem. A változó kormányok rendeletei, amelyek gyakran ellentmondtak egymásnak, az érthetetlenül magas adó teljessé tette a káoszt, amely a színházak körül dúlt és egzisztenciájában támadta meg az erdélyi színészetet.

Ilyen körülmények között kapott az Erdélyi és Bánáti Színészegyesület átiratot a román Színészegyesülettől, amelyben felhívják a magyar színészeket, hogy érdekeik megóvására működjenek együtt. Kifejtik az átiratban, hogy ebben a lépésükben csupán a közös kultúra védelme vezérli. Kialátásba helyezik, hogy a fúzió létrejötte esetén hathatós támogatást nyújthatnak a magyar színészetnek a koncessziók megszerzése ügyében és támogatásukkal védelmet nyújthatnak minden fölösleges meghurcoltatás ellen.

A magyar színészet legsúlyosabb terhe, a hallatlanul magas adózás ellen is sokkal sikeresebb küzdelemre van kényszerítve a fúzió esetén és minden vád, amely a kultúra gáncsvetői révén az erdélyi színészetet érte, ebben az esetben önmagától megszűnne.

Ebben a fontos ügyben tegnap délután tartott ülést az Erdélyi és Bánáti Színészegyesület választmányja. Janovics Jenő dr. elnök nyitotta meg az ülést, ismertette a román Színészegyesület leiratát és kérte a tanácsot, hogy az átiratot illetőleg határozzanak.

— Ez a pillanat — mondotta Janovics dr. — sorsdöntő lehet az erdélyi színészet életében. Nem szabad elhamarkodni a határozatot, mert amikor a fúzió felett határozunk, egyben az erdélyi színészet fenmaradása felett is döntünk.

Megfontolandó kérdésnek tartja Janovics dr. azt is, hogy amennyiben belemennek a fúzió tervébe, milyen feltételeket szabnak. Ismeretes, hogy a nyugdíj kérdésében az erdélyi színészet Budapesthez van kötve, mert hiszen a tagok nagyrésze évek hosszú során fizette be nyugdíjállását a budapesti egyesület pénztárába, amit most a fúzió miatt nem lehet elengedni.

De vannak a magyar színészetnek olyan speciális érdekeltségei és problémái is, amit az esetleges egyesülés után is csak mint magyar színészek tudnak megvédeni, illetőleg megoldani. Éppen ezeknek az okoknak a figyelembevételével a színésztanács tegnapi ülésén úgy határozott, hogy a fúzió illetőleg bizottságot küldenek ki Bukarestbe Janovics Jenő dr. vezetésével és ott fognak tárgyalásokba bocsátkozni a román Színészegyesülettel.

A bizottság azonban a határozatot illetőleg szigorú feltételekhez kötötték. Így például csak abban az esetben történhet meg a fuzionálás, ha annak keretein belül a magyar Színészegyesület továbbra is megtarthatja autonómiáját, ami a speciális érdekek kereszttelviteléhez elengedhetetlenül szükséges. Másik fontos feltétele az erdélyi színészeknek az, hogy az egyesülés után is fizethessenek nyugdíjilletményeket a budapesti egyesület pénztárába, mert az eddig befizetett nyugdíjilletményeket nem engedhetik kárba veszni.

Ezzel azonban nem zárják ki azt a lehetőséget, hogy fizesseken a romániai egyesület pénztárába is. A színésztanács végül elhatározta, hogy a bizottság a legelőbb időben elindul Bukarestbe, hogy a megegyezést minél előbb nyelbe üssék. Az impérium átvétele óta nem első eset ez, amikor fuzionálásra hívták fel a magyar

színészetet, de mindenkor olyan körülmények között, amikor a magyar színészet autonómiájának feladása létérdekebe ütközött. Ez az első felszólítás,

amely a jelek szerint tényleg a közös kultúra érdekében történt és amelynek háttérében látszólag nem politikai kérdések állanak.

A választások mérlege

Az Uj Kelet tudósítójától

A képviselőválasztás az összes kerületekben véget ért. A kormány elhatározó győzelmet aratott, bár egyes kerületekben a szavazatok összeszámolása nem fejeződött be. Bizonyos, hogy a liberális párt 240—250 kerületekben győzött. A párt a régi regátban 120, Beszarábiában 35, Bukovinában 16 és Erdélyben mintegy 60 mandátumot kapott. Az ellenzéki pártok együttvéve körülbelül 100 helyhez jutottak a kamarában. Legerősebb ellenzéki párt, az erdélyi nemzeti párt mintegy 35—40 mandátummal, utána a parasztpárt következik amely Beszarábiában és a regátban 25—30 mandátumhoz jutott. A regátban a Jorga—Take Jonescu-párt 3, az Averescu-féle néppárt 6 mandátumot nyert.

A „Dimineata” szerint a parasztpárt vezéré, Mihalachet összesen öt kerületben választották meg képviselőnek, dr. Lupu pedig 3 illetve 4 helyen. A negyedik kerületben, ahol jelölve van Lupu, még nincs pontos eredmény. Ugyancsak a „Dimineata” írja, hogy Beszarábiából még nem érkeztek jelentések, amelyekből a végeredményt megtudni lehetne. Lapjelentések szerint a liberálisok 30, az ellenzéki pártok 21 kerületben kerültek ki győztesként.

A szászok és svábok

Érdekes megemlíteni, hogy a német képviselői blokkja számbelileg a harmadik ellenzéki párt. Erdélyben és a Bánátban 5 szász és 3 sváb képviselőt választottak meg és így az egy bukovinaival együtt 9 német képviselő került a parlamentbe.

Segesváron a ma megejtett szavazás szerint a város képviselőjének Dr. Binder Vilmost, szenátornak pedig Schullerust választották meg. Mindketten a szász nemzeti párt jelöltjei voltak. Báznai jelentések szerint a kerület képviselőjévé Dr. Hans Hedviget, a szász nemzeti párt jelöltjét választották meg.

Averescuék letörték

A legsúlyosabb vereséget kétségkívül Averescu tábornok néppártja szenvedte. Kétszáznyolcvan mandátuma volt az előző parlamentben és a most lezajlott választásokon csak 7 mandátumot volt képes szerezni. Erdélyben csak Groza Péter győzött Déván, de Goga Octavian megbukott Resináron, szülőfalujában. A bukás okáról Bucsan Corjolan volt belügyi államtitkár azt mondotta, hogy azt az urnák kicserélése és a szavazatok meghamisítása okozta, de hozzájárult az is, hogy a néppárt ellen nemcsak a liberálisok, de a nemzeti párt is heves harcot folytatott.

A zsidók

Az Erdélyi Zsidó Néppárt, mint ismeretes, nem vett részt a választáson. A regátban csak a fővárosban jelöltek a zsidók. Az Unionea jelöltje a parasztpárt listáján, a liberális listán pedig Eli Berkovits. A fővárosi választás eredménye még nem ismeretes, de valószínű, hogy Eli Berkovits a liberális listán győzött. A csernovici választás végső eredménye is ismeretlen ezideig. A szenátorválasztásokon Weisselberger győzött a kormánylistán. A kamarai jelöltek Straucher és Majer Ebner voltak. Az „Aurora” azt írja, hogy a szavazatok összeszámolása közben kiderült, hogy Straucher kibukott, mire Straucher fenyegetőzni kezdett Nistor bukovinai miniszternél, hogy leplezi a választási manővert. Erre újból kezdtek a szavazatok számlálását, amelynek eredményeképpen az elnök Strauchert is megválasztott képviselőnek jelentette ki. Hivatalos értesítés azonban a csernovici eredményről nem érkezett.

A többi pártok

A szocialisták tudvalegőleg hivatalosan nem vehettek részt a választáso-

kon, de Bukovinában és Erdélyben sikerült egy-egy mandátumot szerezniük. Marghiloman konzervatív-progresszív pártjának még nincs mandátuma, valószínű, hogy csak a vezér lesz képes a parlamentbe jutni. A magyarokat csak Bernády György fogja képviselni, akit Nyáradszeredán választottak meg. Ma ugyan az a hír terjedt el a kolozsvári belügyi államtitkárságon, hogy a szavazatok összeszámolásának befejezése után kiderült, hogy Bernády 2—3 szavazattal kisebbségben maradt. A hírt még nem erősítették meg.

A pótválasztások

Bukarestből táviratozzák, hogy a pótválasztások idejét a következőképp állapították meg:

A kamara részére március 16—17, a szenátus részére 20—21.

Azokban a kerületekben, ahol megemmisítették a választásztásokat az új választások április 7—8-án lesznek a kamara és 10—11-én a szenátus részére.

A visszaélésekről

Az ellenzéki pártok és sajtó természetesen a terrornak, visszaéléseknek és törvénytelen ségeknek tulajdonítja a kormány győzelmét. Azt írják, hogy ott, ahol terrornal nem bírt győzni a kormány, ott az ellenzéki jelöléseket egyszerűen nem vették tudomásul. A „Viitorul”, a kormány hivatalos lapja ezzel szemben a leghatározottabban cáfolja a választási incidensekről elterjedt híreket. A lap szerint a beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy a választások a legnagyobb rendben folytak le. Ha voltak is összeütközések, kölesünösek voltak. Így a „Lupta” értesülése szerint Ribnic-Vulceában egy konfliktusból kifolyólag megölték Palengau liberális kortest.

Az „Adeverul” azt írja, hogy a választások után az ország prefektusait a fővárosba rendelik, hogy megtegyék jelentéseiket a választások lefolyásáról és beszámolójának a visszautasított jelölések okáról.

A nemzeti párt meg van elégedve a választások eredményével

Az Uj Kelet tudósítójától

Azt a tényt, hogy a kormánypárt nagy többséget kapott a képviselőválasztásokon, egyes lapok azzal hozták kapcsolatba, hogy a liberálisok most már hajlandók lesznek az erdélyi nemzeti párttal együttesen kormányozni s hir szerint az együttműködésre vonatkozó tárgyalások meg is indulnak. A nemzeti párt egyik vezetőembere ezekkel a hírekkel kapcsolatban nyilatkozott az Uj Kelet munkatársának.

Tudjuk ugyan, hogy Bratianuék szeretőnek megegyezni velünk, — mondotta informátorunk — de ez most már szinte lehetetlen. A nemzeti párt olyan feltételekhez ragaszkodik, melyeket a liberálisok el nem fogadhatnak. Az elterjedt hírekkel szemben kijelentem, hogy a közeledés érdekében komoly lépés nem történt, de nem is történhet, mert véleményem szerint a nemzeti párt és a liberálisok közt

nem jöhet létre megegyezés.

Arra a kérdésre, hogy a nemzeti párt milyen érzelmekkel fogadta a képviselőválasztás eredményét, informátorunk ezt mondotta:

— A liberálisok győzelmének nem lehet túl nagy fontosságot tulajdonítani. Ahhoz a nagy apparátushoz viszonyítva, mellyel nekimentek a választásoknak, nagyon is gyenge az eredmény. Hiába minden elgáncsolás, a nép a mienk. Azt a huszonhét képviselőt, akiknek ellenjelöltjeit visszautasították, nem ismerjük el megválasztottnak s ezzel már megdőlt a liberálisok győzelme. Emellett azonban sok a kétes mandátum is. A tizenkét pótválasztásra utasított kerületből a legpesszimistikus számítás mellett is legalább hat a mienk

lesz. A miniszterek, akiket több helyen is megválasztottak, csak egy mandátumot tarthatnak meg, a többire új választást rendelnek el, melyekből szintén remélünk néhányat megszerezni. Bratianu, Florescu és mások, akiknek kötelezettségei vannak regábeli kerületeikkel szemben, szintén le fognak mondani erdélyi mandátumaikról.

— Mi nem hittük, hogy ennyi mandátumot is kapunk olyan szabálytalanságok mellett, melyekkel a liberálisok kioroszakolták a többséget. Viszont nem kétséges, hogy becsületessé választással két mandátumot sem kaptak volna Erdélyben a liberálisok.

A nemzeti párt meg van elégedve az eredménnyel

— Az Averescu-kormány alatt lefolyt választásokban csak harminc kerületben győztünk, míg most a pótválasztások előtt harminchétt mandátumhoz jutunk.

Megkérdeztük, a nemzeti párt be megy-e a parlamentbe.

— A nemzeti párt — volt a válasz — elsősorban attól teszi függővé a parlamenti munkában való részvételét, hogy a pótválasztások milyen eredménnyel fognak végződni. Sok függ attól is, hogy a többi ellenzéki pártok, különösen a regábeliek, milyen arányban kerülnek be az országházba. Több, mint valószínű azonban, hogy a nemzeti párt passzivitásba fog lépni.

— A királyi család közvetítése mennyire fogja befolyásolni az együttműködés kérdését?

— Azt még nem lehet tudni. Ófelése valószínűleg a jövő hét végén jön Kolozsvárra s úgy hallom, a liberálisok sokat remélnék a király közbenjárásától.

Beszélgetésünk ezután a kolozsvári választásokra terelődött. A nemzeti párti politikus néhány szabálytalanságot mondott el, melyek ellenére Kolozsváron minden kerületben, ahol a liberálisoknak ellenjelöltje volt, a nemzeti párt győzött. Mezőmőrményesen, mely a tekei választókerület székhelye, dr. Nemes Simon nemzetipárti jelöltnek kétezernégyszáz szavazattöbbsége van a liberális Lapadatu egyetemi tanárral szemben s

a választási elnök nem akarja az eredményt kihirdetni.

Ugyanigy történt Kolozson is, amíg a nép nem kényszerítette az elnököt, hogy Dan Severt megválasztott képviselőnek jelentse ki Somleával szemben. Kolozsváron — hir szerint — a választók lefegyverezték a kivezényelt csendőrséget és visszavezették a laktanyába azzal, hogy „Ti csak akkor léphettek közbe, ha rendezarást csinálnánk, de az urnák körül csak nekünk van helyünk.” De a legérdekesebb az a szabálytalanság, mely Bánffyhunyadon történt. A választók legnagyobb része Muresán János nemzetipárti jelöltre adta le a szavazatát, de hogy a liberális Andrei megválasztását kioroszakolják

ezerötszáz szavazóedülát csempeztek be az urnába, holott a körzetnek csak nyolcszáz szavazója van.

Tamás Simon volt prefektus, a nemzeti párt bizalmiférfia emiatt a bánffyhunyadi vizsgálóbíróval megállapította a szabálytalanságot s az összes aktákat áttették a központi választási bizottsághoz, mely — mint értesülünk — a választást megsemmisítette.

— Az „Ivria” héber irodalmi egyesület értesíti tagjait, hogy szombat este fél nyolckor összejövetelt tart a Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 alatti neológ zsidó iskolában. A rendes heti előadáson kívül fontos megbeszélések is lesznek s ép ezért a vezetőség felkéri a tagokat, hogy az összejövetelen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

— Növekszik Schuller bünlajstroma. Bukarestből jelentik: A „Lupta”-ban egy ismert fővárosi mérnök újabb leleplezéseket közöl Schullerről. A mérnök szerint Schuller Berlinben Stinneséktől nagyobbi mennyiségű szövetet akart vásárolni a kincstár részére, de hárommilliót kötött ki magának jutalekul és emiatt az üzlet miatt meghusult.

HIREK

A mai orosz sajtó

Csomagolópapíron jelennek meg a lapok

Az Uj Kelet tudósítójától

Az európai sajtó sokat foglalkozott eddig Szovjetország kulturális életével, de a mai orosz sajtóra egyik lap sem fordít nagyobb, megérdemelt figyelmet. Pedig az orosz újságírás óriási változáson ment keresztül a szovjeturalom alatt. Egy középiskolai tanár, aki nemrég érkezett haza orosz hadifogságból nagyon érdekes dolgokat mondott a mai orosz sajtóról.

A sajtó állami intézmény Oroszországban s így nem a kormányt kritizálja, hanem éppen annak céljait szolgálja. A hivatalos lap a moszkvai „Izvesztija”, mely nivó tekintetében bármely más világgal felveheti a versenyt. De minden várossal van legalább egy újság, melyet a közigazgatási bizottság szerkeszt. Pénzért nem lehet újságot venni. A szerkesztőbizottság az egyes hivatali főnököknek, a cégvezetőknek adják át a lapokat s azok kiosztják tisztviselőik között. A forgalmasabb helyeken külön táblákra kiragasztják az újságlapokat, hogy mindenki olvashassa őket.

Majdnem sötétbarna csomagolópapíron jelennek meg az orosz lapok, melyeknek a tartalma és beosztása is egészen más, mint a többi európai újságoké. A vezércikk és a belpolitika helyét agitációs beszédek foglalják le. Csicserin, Trotzkij, Litvinov, Zinovjev és a kormány más tagjai is nem ritkán írnak ilyen cikkeket az Izvesztijába, melyet a vidéki lapok aztán átvésznek. Törvénykezési rovat, rendőri tudósítások egyáltalán nincsenek az orosz lapokban, melyek olyan nagy eseményről is, mint például a kronstadti lázadó matrózok tárgyalása, alig néhány sorban emlékeztek meg. A lapok nagyrészt rendelkeznek a politikai hírekről. Van aztán bennük még néhány költői hír, de ezek mind tendenciózusak. Szépirodalmat csak nagyon ritkán adnak a lapok, annál több közgazdasági és társadalmi cikk jelenik csupa kiváló szakemberek tollából. Ezek persze szintén a szovjet érdekeit tartják szem előtt.

Speciális hajtásai voltak az orosz sajtónak azok a magyar és németnyelvű lapok, melyeket a kommunista párt magyar és német szekciója adott ki. De amióta a hadifoglyok már majdnem valamennyien elhagyták Oroszországot és csak néhány ezer tiszt maradt ott, akiket ellenforradalmároknak tekintenek, ezek a lapok megszűntek.

Részvénytársaság a kolozsvári villamosművek kibővítésére. Tegnap délelőtt Kompanek János, a városi villamosművek igazgatója megjelent dr. Hosszu Vazul helyettes polgármesternél és előadta, hogy Kolozsvár fogyasztóközössége részvénytársaságot akar alakítani a villamosművek halaszthatatlan kibővítésére. Átnyújtotta a részvénytársaság tervét, melynek legfontosabb pontja az, hogy a részvényeket a város bármikor a napi árfolyam-értéken beválthatja s így kizárt dolog, hogy a vállalat esetleg magánember vagy érdekeltiség kizárólagos tulajdona legyen. Az igazgató kérte a főjegyzőt, hogy ezt a közérdekű ügyet ne tegyék függővé a politikai helyzettől, mert ha a részvénytársaság nem tud megalakulni, a villamosművekért nem vállalhatja a további felelősséget, hogy képesek lesznek-e a szükségletnek megfelelni. Hosszu helyettes polgármester megígérte, hogy a tervezetet még a mai tanácsülésen letárgyalatja s biztosnak tartja, hogy a városi tanács elvben megengedi a részvénytársaság megalakulását. A miniszteri jóváhagyás megszerzésére a tanács külön embert fog Bukarestbe küldeni, ahol a villamosművek kibővítésével egyidejűleg a földgázkoncesszió ügyét is két héten belül elintézték. Dr. Hosszu annak a reménynek adott kifejezést, hogy a földgáz bevezetését még augusztusban megkezdheti a város.

(x) A bukaresti bécsi gyors csak Budapestig közlekedik. Bukarestből jelentik: A magyar államvasutak vezérigazgatósága arról értesíti a CFR-t, hogy a 13 és 14 számú bukarest—bécsi gyors további rendelkezésig csak Budapestig közlekedik.

A japán színház. Európában nagyon elcsodálkoznak azon, ha egy színházgátnak eszébe jutna, hogy japán mintára rendezze meg előadásait. De Európában drága mulatság is lenne a japán színház és a japán nézőtér. Mert a japán színházban egyelőre négy-öt órát játszanak és a bosszú előadása idő alatt állandóan frissítőkkel és nyenc és kellemes ételekkel látják el a színházlátogató közönséget. A felszoigált ételek és italok természetesen befoglaltnak a jegy árában. Zee Kineaid egy angol lapban részletesen mondja el, hogy mi minden történik a nézőtérben, miután a színpadon tart az előadás. „Ha tokiói színházban páholyom párnájára felesem, azonnal megjelenik egy idősebb ember teakannáccsal, amelyben halványzöld folyadék van. Kis fincsát kapok, azonkívül barna édesasztalt és sült gesztenyét. Déli egy órákor kezdődik az előadás, addig falatozhatok. Porcellánedényben újabb ételeket hoznak, párolt halat, édes, tojásos tésztát és pikáns ízű mártásokat. Az előadás első része után hosszabb szünet következik. Ekkor van az ebédidő. A szolgálók felkérnek a tálalásra, különféle fűszereket. Rendszerint forró, főtt rizs az első fogás. Aztán édes gesztenye, cukorkák, ezekhez a nemzeti ital: a rizspálinka. Csemegéül dinnye, szárított gomba, parázson pirított hal és sült tyukszeletek. Mindenhez nagy tömeg tea. Aztán folytatják az előadást. Este nyolc órákor, amikor a színházlátogatók lelkesedése a tetőfokát éri el és a gyomruk is csiklandja már őket, újabb ételeket szervíroznak. Hussal megrakott kenyérek, apró, hideg rizsgolyócskák, amelyek fűszerekkel, vagy hallal vannak megtöltve, gyümölcs és tea következik ismét. Így azután végig lehet nézni a tízórás előadást.

Férjhez megy a trónörökös első felesége. Bukaresti munkatársunk jelenti: Károly román trónörökös első felesége, Zizi Lambrino, akivel éveket ezelt, szülei tudta nélkül, Odesszában házasságot kötött, legközelebb férjhez fog menni V. Serdichev, Románia barcelonai kereskedelmi attaséjához.

A kolozsvári cigányok sztrájkja. A kolozsvári cigányok két nap óta sztrájkban állnak. A kávéházak csendesek és a cigányok fekete kávé mellett élvezik az unatkozó közönség zeneiségét. A sztrájk okát az képezte, hogy a kávéháztulajdonosok a cigányok fizetését felére redukálták. A primásnak ötven le kellett csak harmincát, a zenészeknek pedig husz le helyett csak tíz leit akarnak fizetni. A tárgyalások eredménytelenül végződtek, mert a kávéháztulajdonosok azzal indokolták meg a bércdukciót, hogy a pénzügyigazgatóság a vigalmi adót kétszáz lejjel felemelte és azt a zenészeknek is viselni kell.

Romain Rolland békelevele. Rómából jelentik, hogy Romain Rolland levelet írt a római „Paese” szerkesztőjének, aki „Elerambault” című könyvéről hosszabb ismertetőt írt a lapban. „Köszönöm az ön szimpátiáját — szól a levél. — Legyen segítségemre, segítsek egymást kölcsönösen, hogy ezt a szerencsétlen Európát kigyógyítsuk a gyűlölet, az erőszak és az ostoba nagyzási hóbort örületéből. Nem érdekel a szavak, még csak részvevő sem, hanem csupán egészséges emberi értelemről és a világ saját érdekéről. Európa önmaga öli meg magát, a teljes elálltasodás és az önpusztulás felé halad. Ázsia és Amerika nem fog habozni, hogy ebből hasznót húzzon. És talán Európa feldje lesz az, amelynek ennek a két ellenséges világnak a nagy csatája lefog játszódni. De a mi eszménket nem lehet elfojtani, mert nem egy nemzet, sem egy párt, hanem az egész emberiség s tudom, hogy egy „Elerambault” vagy egy „Jean Christophe” ideálja, mely új napjaink utolsó fokához érkezett, sok ember szellemét tölti el Amerikában épügy, mint Ázsiában, Indiában és Japánban. Novus nascitur homo. „Új születik az ember. ...” Ön azt írja, hogy Romain Rolland a mai Európa legnagyobb szellemének kell tekinteni. Ez a cím nem illik hozzám, hanem a csodálatraméltó Nansen illeti meg, aki egyetlen példáját mutatja annak, hogy miképp lehet valaki egyszerre nagy idealista lélek és a tettek embere. Amit megálmodik, megvalósítja ő maga, a saját kezével. A hős, aki minden kormány ellenére egymaga milliók emberi létét menti meg. Búske vagyok, hogy barátomnak nevezhetem.”

Huszárrát Hagada. Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy esinos kiviteli illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyelőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a vizionteladók mielőbb igyekeznek megfelelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Ötszáz példány rendelkezésére áll egy darab ára 1.25 le, ezernél több példány rendelésénél cégnomással 1.15 le. Megrendelések az Uj Kelet kiadóhivatalában eszközölhetők.

A külföldön tanuló romániai diákok valutakedvezménye. Bukaresti munkatársunk jelenti: A pénzügyminisztérium végleges határozatot hozott, a külföldön tanuló mintegy hétszáz román diák valutakedvezménye tárgyában. A diákok között bizonyos osztályozást fognak végezni, amellyel a párisi nagykövetséget bízták meg. A szempontok a következők: 1. Valutakedvezményt kapnak mindazok az orvosdoktorok, akik Párisban specializálják magukat, nincsen megélhetésük és mellékfoglalkozásuk. 2. Mindazok, akik a doktorátus elnyeréséért folytatnak tanulmányt. 3. Az „Ecole des Beaux Arts” és a zenekonzervatórium „magna cum laude” diplomás volt tanítványai. 4. A különböző felsőbb szakiskolák látogatói. Ezeknek a tanítványoknak összegyűjtött lelei a párisi nagykövetség elküldi a román állami kincstár pénztárhoz. A diákok névjegyzékét pedig, amelyet szintén a párisi nagykövetség állít össze, a pénzügyminisztériumhoz juttatja el jóváhagyás végett. Az egyes országok romániai diákjai számára a következő összegeket engedélyezték: Franciaországnak 600.000 francia frankot, Olaszországnak 60.000 lírát, Belgiumnak 50.000 belga frankot, Angliának 700 líves sterlinget és Svájcban 22.000 svájci frankot.

(x) Rendelet a bankbetétek kötelező bejelentéséről. A Titulescu-féle adótörvények ügyében ma is teljes a tájékoztatatlanság. A kormány beígérte ugyan a gyökeres revíziót, de eddigi intézkedései nem ezt szolgálják. Erre vall az a pénzügyminiszteri rendelkezés, amely az adóvállalások beadása határidejének leteltéig függeszti fel Titulescunak azt a nevezetes intézkedését, hogy a pénzügybetétek csak akkor adhatják ki üzleti feltevéleket, vagy annak kamatait, ha a betét tulajdonosa igazolni tudja, hogy a betétet bejelentette adóbevallásában. Ha az adóbevallás beadása határidejének leteltével valóban újra érvénybe lép a fenti intézkedés, úgy annak a pénzügyi és gazdasági életre gyakorolt katasztrofális hatása nem maradhat el. Ellenkezik a rendelet az érvényben levő kereskedelmi törvénynek, ellenkezik az erdélyi jogszokással és a kereskedői titok tiszteletben tartásával. Ez a rendelet az adózóköntség súlyos megterhelését és a hatósági vizsgálatok megindításának egész halmazát fogja eredményezni. Nem lesz adózó, aki hajlandó volna pénzét pénztárában elhelyezni, ez pedig azt eredményezi, hogy a pénzügybetétek betétállománya katasztrofálisan megcsappan, a bankok súlyos anyagi zavarokba jutnak és a bankfinanszírozás lehetőségének hiányában sok vállalat csődbe jut. Remélhető, hogy ezt a rendeletet a kormány hamarosan visszavonja, aminek érdekében az érdekeltek már megtették a szükséges lépéseket.

A magyar egységes párt térhódítása. Budapestről jelentik: A kormányhoz közelálló információk szerint a kormány nagy meglepetéssel látja az egységes párt térhódítását. Örvendetésnek tartják Bethlent, hogy bizonyos kiválási folyamat a liberális polgárokat Heinrichék körül csoportosítja.

Panamával vádolnak egy német minisztert. Berlinből jelentik: A független szocialisták lapja a „Freiheit”, bórpanamával vádolja Hermes közlekedésügyi minisztert. A „Freiheit” szerint a Rajna-vidéki borteremelő társaságától a miniszter különböző kedvezmények ellenében nagy mennyiségű bort fogadott el.

Az alkohol áldozata. Tegnap számunkban megírtuk, hogy a Bem-utca-ban ismeretlen egyént találtak eszméletlenül, aki a beigyógyítást klinikán rövid idő múlva kiszabadult. A rendőrség ma megállapította, hogy a halott Asztalos János volt matrózal azonos, aki megrögzött rumivó volt. Halálát is alkoholemérgezés okozta.

Házasság. Baumzweig Stefike (Kolozsvár) és Steiner Lipót (Parajd) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Másfél évre ítelt zsebmetsző. Notórius zsebmetsző fölött ítélték meg a délelőtti a kolozsvári törvényszék büntető tanácsa, Bahatiel dr. táblabíró elnöklété alatt. Proszkó Péter zsebmetsző volt azzal vádolva, hogy legjobb brátnak Roska Simionnak, aki-lepta a haretéren is együtt szolgált, ki-lolta zsebéből kétezeregyszáz leit ki-tevő pénzét. A bíróság Proszkót, aki csak néhány hónap előtt szabadult ki a fogházból, ahová sorozatos vasuti zsebmetszések miatt került, visszaeső bűnösnek kezelte és másfél évi börtönrre ítélte. Az ítéletet Weisz Jenő dr. védő megfelelőbbre.

Meghívó.

A Kereskedelmi Hitelintézet Rt-nak Clujon, Calea Regele Ferdinand 6. sz. alatti intézeti helyiségében f. évi március hó 26-án délelőtti 11 órákor megtartandó XVII. évi rendes közgyűlésére az igazgatóság a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Társasorozat:

1. Igazgatóság, fe ügylelőbizottság jelentése az 1921-iki üzleti évről. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság részére felmentvény megadása iránt.
2. Egy új igazgatósági tag választása.
3. Három felügyelőbizottsági tag választás.
4. Igazgatóság javaslata az a) aptókének 1,500.000 leiről 3,000.000 leire leendő fel-emelése iránt.
5. Indítványok.

Nb. Az 1921-iki üzleti évről össze-állított mérleg- és eredményszám'a, az igaz-gatóság és felügyelőbizottság jelentése az intézet irodahelyiségében közzemlére vün-nak kitéve.

Mérlegszámja 1921. évi december 31-én.

Vagyon:	
Pénztár készlet	933.953.14 L
Más intézeti-knel elhelyezve	108.737.75
Postatakarékpénztár	379.85
Együtt: 1.033.070.74	
Értékpapírok	25.477.63
Nyugdíjalap értékpapírai	2.105.—
Más értékek	103.118.87
Együtt: 130.700.30	
Váltó tárcsa	4.799.921.50
Áru számlán	100.000.—
Folyószámla adások	923.657.03
Felszerelés	8.000.—
Összesen: 6.996.349.57	

Teher:	
Részvénytőke	1.500.000.—
Tartalékok:	
Tartaléktőke (F. évi dotaci-óival 100.000 L)	54.000.—
Nyugdíjalap az intézet tu-lajdonosa (F. évi dotációval 20.000 L)	16.396.—
Veszteségi alap (F. évi do-tációval 40.000 L)	11.200.—
Együtt: 81.596.—	
Betétek:	
Betétkönyvecskékre	2.040.602.20
Folyószámlára	1.123.235.50
Együtt: 3.163.837.70	
Letét	100.000.—
Visszszámított váltók	1.750.000.—
Fel nem vett osztalék	10.892.38
Átmenő tételek	100.000.—
Tiszta nyereség	289.933.—
Összesen: 6.996.349.57	

Eredményszámja 1921. évi december 31-én.

Kiadások:	
Általunk fizetett kamatok	263.734.55
Tisztifizetések, lakbérek, végrehajtóbizottsági tisz-teletdíja: és kezelési költ-ségek	130.921.64
Adó és illetékek	33.942.07
Leírás felszerelésekből	986.70
Tiszta nyereség	289.933.46
Összesen: 719.584.42	

Bevételek:	
Nyereség tőzhoz 1920. évről	1.537.34
Kamat, jutalék és más jö-vedelem	717.991.08
Összesen: 719.528.42	

Cluj—Kolozsvár, 1921. december 31-én.

Az igazgatóság:
Betegeh Miklós s. k. elnök. Sebestyén David s. k., elnök. László Gyula s. k. vezérigazgató. Dr. Sebestyén József s. k., Farkas Simon s. k.

A fenti mérleg- és eredményszámait megvizsgáltuk és a tő- és segédkönyvekkel összehasonlítva minden tekintetben helyes-nek találtuk.

A felügyelőbizottság:
Fenyves Mór s. k., elnök. Dr. Fenichel Mór s. k., Hosszu Jenő s. k., Fikler Lajos s. k.

Az Ifju Kelet

legközelebbi száma már csakis előfizetők számára jelenik meg.

Előfizetési ár egy évre 80 lei.

Az Ifju Kelet

kiadóhivatala felkéri a vidéki egyesületeket és a lap azon barátait, kik előfizetési gyűjtőleveket vettek át, hogy elszámolásukat f. hó 15-éig feltétlenül küldjék be az alábbi címre.

IFJU KELET KIADÓHIVATALA, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Ujra

a

Husz

napo

akari

a „R

n

Az in-
ben szin-
riálás. K
sága, a k
tett tisz-
repatriál-
nyek az
lásokhoz
napra es
váltó
mértőse-
ment a n
repatriál

A lap
lapok hó
cikkekbe
képzelt
vagonlak
sajtó mü-
hog az
megakad-
berék ne-
mor léte-
gezték m
jttmarad
fejfel a

Mint
volna a
kadatlan
mege. V
emberek
a hazug
közlemé-
sár célja
politikai
hassa eg

Az el-
józan be-
az embe-
riások
hónapok
területér-
dult ilye
Ezzel sz
hoz egy
amelyek
hogyan
terést,
sal egyi

Talan
a repari-
sére. A
maradt
tömeges

Ön

irt

Ha n
naglani
kigyók
egy rán-
volt ilye
kógás m
amikor
ges arc
eok, ne
táncot j
gyult ki

Nagy
mint a
világítot
látni leh
esa ösz
gak. All
szemei
esetben
azt kérd
az életn
vénylett

Bevo-
vele. So
igy hivi
völtunk
kőn egy
és föld
lágból,
Es egyf
gesben
tét és k
nünk.

Tizede
ben az e
nyájában
tizedes

Ujra megindulnak a repatriálások

Huszonöt-harminc kérdés naponta. — Akik vissza akarnak térni. Elcsapták a „Repatriáltak Lapját” — a munkatársát

Az Uj Kelet tudósítójától

Az impériumváltozás első éveiben szinte beteges tünet volt a repatriálás. Különösen a városok lakosaira, a kishivatalnokokra, esküt nem tett tisztviselőik tömegére kereste fel a repatriáló hivatalt. A vérmes remények azonban, amelyeket a repatriálásokhoz fűztek, ugyiszólván napról napra esőkentek. Mindinkább nyilvánvaló lett, hogy Magyarország elengedése csak a honfit but elégíti ki, mert a megélhetési lehetőség éppen a repatriálás arányában esőkent.

A lapok, különösen a budapesti lapok hónapokon keresztül megrázó cikkeiben foglalkoztak azzal az elgondolhatatlan nyomorral, amely a vagyonlábok között dult és a jónabb sápjó minden eszközt felhasználva arra, hogy az ország esztelen előzőlését megakadályozza. Sikertelenül. Az emberek nem hitték a kétségbeesítő nyomor létezésében, hazaárulónak bélyegeztek minden kísérletet, amely az átkaradást előzta és rohantak tovább fejele a falnak.

Mintha tudatos erők dolgoztak volna a nyomor szolgálatában, szakadatlanul ömlött a repatriáló tömeg. Végtelen vagon sorokban éhező emberek tanuskodtak amellett, hogy a hazug frázisok, tendenciózus sajtóközlemények nem szolgálják az igazság előjárt és arra jók, hogy néhány politikai kalandor tovább fentartassa egzisztenciáját.

Az elmúlt évben azután mintha a józan belátás felülkerekedett volna az emberekben. A sorozatos repatriálások megszűntek és voltak olyan hónapok is, amikor egész Erdély területéről egyetlen ember sem fordult ilyen kérelemmel a hatóságokhoz. Ezzel szemben a repatriáló hivatalhoz egymásután érkeztek kérvények, amelyekben az eltávoztak kéri, hogy engedjék meg nekik a visszatérést, amely jogukról a repatriálás-égyidőben lemondtak.

Talán ennek is nagy hatása volt a repatriálások számának esökkenésére. A józan belátás azonban nem maradt sokáig ur. Néhány hét óta megint keresik fel a repatriáló

hivatalt az eltávozni akarók. Naponta huszonöt-harminc kérdés érkezik úgy, hogy a repatriáló hivatal elhatározta, hogy ismét a régi apparátussal fog dolgozni.

Budapesten már előre védekezni kívánnak a felületett emberek újabb inváziója ellen. Sajnos a sajtóban még ma is megütnek olyan hangokat, amelyek a hiszékeny emberekben megérik a repatriálás vágyát. Érdekes, hogy a Pesten megjelenő „Repatriáltak Lapja”-ban vezérekben foglalkoztak azzal a nyomorsággal, amelyet a repatriálás előidézés és felszólították az utódállamok magyarságát, hogy mindenki maradjon a helyén. A cikk íróját, Szokolai Imrét másnap elcsapták a laptól.

Amilyen arányban folyik a repatriálás, ugyanolyan arányban érkezik kérvény a hivatalhoz, hogy engedjék meg a visszatérést. Dandea tanácsos, a repatriáló hivatal vezetője minden ilyen irányú kérés

áttesz a szigurancaik vezérfelügyelőségéhez, ahol a kéréseket megvizsgálják és döntenek. Bár a sziguranca a legnagyobb jóindulattal kezeli a kéréseket, mégis igen sok esetben vissza kell utasítani, mert bizonyult, hogy a kérelmezők magyarországi tartózkodásuk alatt cselekedeteikkel kizárták a visszatérés lehetőségét.

A repatriálásoknak azonban még egy igen súlyos hátránya van, amit Románia gazdasági élete sinylel meg. A repatriálással ugyanis rengeteg vagyont vonnak el rendeltetésétől és ez a forgalom lebonyolítását végzetes mértékben megnehezíti. A repatriáló hivatalban azt hiszik, hogy az a tünet, amely különben minden tavasszal megismétlődik, csak időszaki jelenség, mert a határszéleken való vesztegelésekkel, amely pedig a tömeges repatriálásoknál elkerülhetetlen, el fogják venni a kedvét a távozni akaróknak.

Németország elnökválasztására készül

A „Kölnische Zeitung” Ebert Frigyes további megválasztása mellett

Az Uj Kelet tudósítójától

Németországnak e pillanatban lapangó kormányválsága van, Wirth kis többsége a multkorai bizalmi szavazáson a helyzetet bizonytalanná teszi. E pillanatban Németország elnökválasztására készül, mindenki tudja, hogy katasztrófa volna, ha ez a kormány a választások lezajlásáig nem maradhatna az ügyek élén. Az elnök személye dolgában még nagy a tétovázás, egyetlen párt se tud határozott jelöltet ajánlani. A szélsőségek harca elkerülhetetlen. Feltűnő a „Kölnische Zeitung” cikke az elnökválasztásról.

A nagy kölni ujság a német néppárt hivatalos organuma és ezért különös figyelmet érdemel, hogy az eddigi elnök mellett foglal állást.

A „Kölnische Zeitung” Ebert birodalmi elnök támogatására a következőket írja:

Az elnököt titkos választáson választja a nép. Minden választó megszavazhatja és a választás májusban vagy júniusban meg is lesz. A pártok az eddigi kilátásoktól nincsenek elragadtatva. Mert hol vannak a német nép vezérei,

akiket pajzsra lehetne emelni, hol van az a férfi, akiről mindenki elmondhatja, ez és senki más legyen valamennyi német elnöke. És hogy fest a helyzet politikailag?

Legyen-e a jelölt a köztársaság vagy a monarchia jelöltje. Legyen-e a választási harc a császár szakála körül és végződjen vérontással és gyilkolással?

Egyetlen menekvés van, hogy ha a mostani elnököt, Ebert urat az elkövetkező négy évre véglegesen elnöknek választjuk. Még akkor is lesznek emberek, akik az egykori nyergeslegény hátamögött fitoritják az orrukat és előtte a földig böknek. De végeredményben nem volna egyáltalán rossz, ha Ebert ur birodalmi elnök és Ebertné asszony elnökné marad. Mert ez a férfi és ez az asszony megtette a kötelességét és tisztességük és természetes méltóságuk előtt lassanként minden gonosz nyelv elnémult.

A „Kölnische Zeitung” ezután az ügy politikai oldalát vitatja és a következő eredményre jut: Ebert szociáldemokrata és ahogy mi őt ismerjük, az is marad, még ha még néhány évig tart is udvart és jár vadászni szarvasra. Ebert Frigyes mint szociáldemokratát

választották meg, a kibékülés jegyében, és a politikai és társadalmi ellentétekben szimbólum marad, hogy

az új Németországban a hivatalok és a méltóságok nem a junkerek és a bárók számára vannak fentartva, de a nép bármely tehetséges fiának.

Ebert a koalíció jelöltje. Még ma is ő ad nekünk gondolatokat, utakat és célokat. Politikai felfogásunk szerint Ebert a nagy koalícióval áll vagy bukik. Ha jön ez a koalíció, megmarad ő is, ha megbukik, távoznia kell neki is.

Szenátorválasztás Kolozsváron

Kolozsvár, márc. 9. Ma reggel 8 órakor kezdődött meg Kolozsváron a szenátorválasztás, Isac Aurél nemzeti párti jelölt és Mihály Tivadar az egységesítő bizottság elnöke között. Ez a választás, ha lehet, még lanyhább mint a képviselőválasztás volt. A szavazók félóránként jelentkeznek az urnáról. A szavazás lanyhaságának dokumentálására álljon itt a következő statisztika:

Szavazati joggal rendelkezik:

I. kerületben	61 román	378 nemzetiségi
II. "	120 "	196 "
III. "	120 "	356 "
IV. "	85 "	352 "
V. "	62 "	163 "
VI. "	165 "	95 "

Ebből leszavaztak délig:

I. kerületben:	37-en
II. "	38 "
III. "	64 "
IV. "	92 "
V. "	38 "
VI. "	129-en.

A választást különben péntek este hat órákor ugyanolyan körülmények között mint a képviselőválasztás történt, lezárták.

Hölgyek figyelmébe!

TAVASZI KALAPOK

készítése, szalmakalapok átvarrása és átalakítások feltűnő olcsó árban és pontos időre készülnek.

NŐIRALAPSZALON, RISS-U. 22.

Kész kalapok raktáron.

Önkéntes ur Izidor

Ita Frischmann Dezső

Ha nevetni akart, szája körül vonagló kezdték a ráncok, mintha egyikő megperegettek volna bennük egy pingatóztak. Sápadt és ijesztő volt ilyenkor az arca, mintha a zoknizás megakadt volna a torkán. És amikor sirni jött kedve, furcsa öregek arcaán kacagásba futottak a ráncok, nevettek, hahotáztak, bolond láncot jartak és két nagy piros folt gyult ki az arcaán.

Nagy előlló fülei voltak, melyek mint a kerubinok égő szárnya úgy világítottak. Ajka dagadt és lelógó: látni lehetett fehér nyét, melybe furcsa összevisszaságba ékelődtek a fogak. Alla merészen előre ugrott és szeméi oly üresen, oly kétségbeesetten bámultak a világba, mintha azt kérdezték volna: mi értelme van az életnek? ... A felelet is ott örvényelt bennük: semmi! ...

Bevonulása után ismerkedtem meg vele. Sokan voltak önkéntesek — így hívták minket, akik egyformák voltunk a nyomorúságban. Testünkön egyforma ruha lötyögött, sáros és földszagú, izenet egy messzi világból, ahová mi is elfogunk jutni. És egyformák voltunk a nagy rettenésben is, amit tizedes ur Mérges sötét és kegyetlen alakja keltett bennünk.

Tizedes ur Mérgesnél voltmostletétben az eszünk. De nem is a koponyájában, hanem a szájában. Mert tizedes ur Mérges a szájával gondol-

kozott. A koponyája erről mit sem tudott. Ott mely kétség és kietleniség vala. Mi gondolkodtunk volna a tizedes ur helyett is, de már az első napon megtanultuk, hogy ez fölösleges megerőltetés — és hiabavaló is. Mi csak számnevek voltunk. Engem úgy hívták, hogy „egy” és amikor didergő reggeleken csapatba osztottak, mindig jól mellbeverték, hogy el ne felejtsem a nevem, társam volt a „kettő”. Egy — kettő: csak ennyire voltunk. Emlékek, szerelmek, lázadások: most nem volt több, csak „egy — kettő, egy — kettő” ...

Ami öntudatunk még maradt, azzal a tizedes ur szájára figyeltünk. Csak szólnia kellett és mi már ugrottunk. Ha úgy akarta, hogy jobbra, hát jobbra; ha balra, hát balra. És ő sunyin mosolygott a bajsza alatt. Hej! ha ezt most a falu látná, a kedvese, az apja, vagy sok koldus őse, hogy kinlódnak az urak! Vért kinlódnak az uracskák, kiket eddig csak gógós, nagy pabotákban lehetett látni és amikor kényesen mutogatták magukat az utcán.

A kürtösök pihenőt fújtak. Felszabadult, boldog sóhajzás morajlott végig a sorokon és mint fojtogató álom, elültint előlünk káplár ur Mérges. Ha néhány pillanatig is, de emberek voltunk. En: én voltam, Te: te. És jorra kószálhattunk, amerre jól esett. Ha jobbra, hát jobbra; ha balra, hát balra. És gondolkodni is szabad volt. Félnék tanár a katedrájára gondolt, homályba veszett ősi diósőségére, amikor ő is

volt olyan nagy uraság, mint tizedes ur Mérges és könnybe lábadt a szeme. Fellegi barátom, alanyi költő, újra rimeket faragott egy messzei szőke lányról.

En messzire csavarogtam és egy drága dombocská mögött, ahonnan vissza nem lehetett látni, elnyultam a fűben. Olyan jó volt ismét egyedül, emlékeimmel, vágyaimmal és ezzel az édes csalódással, hogy ez mind nem igaz, csak egy rossz álom tart kábulatban. De ahogy megfelejtkezve boldogan heverészttem, kacagás futott a fülemben, kegyetlen gunyos kacagás, mely mindig felforraltja a vérem és ütésre hajlitja be az öklöm, mert tudom, hogy a kacagók gyűrűjében egy ember, a Testvérem vergődik és segítség után kiált.

Izidor! Izidor! bugyborékoló körülötte a kacagás és amíg a társaim nevető görcsöktől fulladtak én oda-siettem hozzá és árva eltévedt testvéreimnek én megszoritottam a kezét.

II.

Izidor volt a legügyetlenebb a csapatban. Ő mindig elhibázta a lépést, ő mindennek a megfordítottját csinálta és mindig hallani lehetett a nevet! Izidor így... Izidor úgy...

Pedig csupa igyekezett volt szegény Izidor. Hajnali szürkületkor legkorábban ő ébredt és mulatós éjszakákon, mikor a többiek kártyával döngötték az asztalt és kupával töltötték a bort magukba ő egy árva sarokban szomorkodott és a katona-reglamákat bujta. Alázatos

volt mindenkivel, és szeretett kicsire zsugorodni. Ha szóltak hozzá ő felugrott, boldog alázattal hajlongott és torz mosolygással kínálta magát.

Különösen tizedes ur Mérgesnek igyekezett a kedvébe járni. Ha meglátta, olyan áhitattal nézett fel rá, mintha tizedes ur Mérges nem is ember, hanem egy esudatevő szent lett volna, aki most lépett ki egy régi imakönyvből.

De tizedes ur Mérges mindig zarvarba jött, ha Izidorra nézett. Ilyenkor mindig rajta felejtette a szemét. És esudatatosan lágy és emberi lett az arca. En nem tudtam mit bámultak egymáson olyan sokat. Talán a nagy ürességet nézték, ami kiült a szemükbe és egymás lelkeire ismertek benne.

Kilestem egyszer Izidort, amikor egyedül ült a gyakorlóter egy távoli házikója mögé bujva, amikor önmagával ült szemközt Izidor. Arca most sápadt volt és halott fehér arca és két karja élettelenül lógott a vállán. Azt hittem, alszik. Lábhégyen odamentem hozzá és halkán, minden gyengédséget beléöntve a szóba, szólottam hozzá: Izidor! Ő megismert, de nem értett meg engem. Azt hitte én is bántani akarom és elborult az arca. Szemeiben az üresség helyén fekete fény lobogott: vad, sötét rémület...

III.

Izidort beosztották a menetbe. Szépen kiöltöztették, mintha balba menne. Új ruhát kapott a régi földszagu helyébe, a lábára nagy sárga

ó.

teintézet Rt.-nak linand 6. sz. alatti marcius hó 26-án tartandó XVII. évi igazgatóság a t. ghivja.

at: gyelöbízottság je. évről. Határozat. itása és a tiszta mint az igazgató. részére felment.

gi tag választása. bizottsági tag vá. ata az alapítóknak leire leendő fel.

leti évről össze. nyszámra, az igaz. tság jelentése az közszemlére vnu.

december 31-én.

... 933,953-14 L

... 108,737-75

... 379-85

... 1,033,079-74

... 25,477-63

... 2 108-

... 103 118-87

... 130,700-30

... 4,799 021-50

... 100,000-

... 923*57-03

... 8,000-

... 6,996,349 57

... 1,500,000.-

... 54700-

... 16,396-

... 11,200-

... 81,596-

... 2,040,602-20

... 1,123,235-50

... 3,162,927-73

... 10,000-

... 1,750,000-

... 10,892-38

... 100,000-

... 289,933-

... 6,996,349 57

december 31-én.

... 268 734 55

... 130,921-64

... 33,942-07

... 198-70

... 289 933-46

... 719,584-42

... 1,537-34

... 717,991-08

... 719,528-42

... december 31-én.

... Sebestyén

... Gyula s. k.

... József s. k.

... eredményszámot

... segédnyelvekkel

... skintetbe: helyes-

... Dr. Fenchel

... Fikler Lajos s. k.

Kelet

már csakis jelenik meg.

évre 80iei.

Kelet

ri a vidéki

p azon bará-

gyűjtörveket

számolásukat

ül küldjék be

imre.

HIVATALA,

erdinand 48.

KÖZGAZDASÁG

Moratórium

és kényszerárforlyam Jugoszláviában a külföldi fizetésekre

Az Uj Kelet tudósítójától.

A román valuta visszaesése először a regátbéli kereskedőket sújtotta, most az erdélyi kereskedőket fenyegeti katasztrófával. A regátbéli kereskedők francia és olasz hitelezőkkel szemben jutottak válságos helyzetbe, az elmúlt hetekben az erdélyi és bánáti kereskedők cseh-szlovákiai kötelezettségeik miatt kerültek konfliktusba csehszlovák üzletfelekkel.

Ismeretes az a mozgalom, melyet az oltmud nyáron az ókirályságbeli kereskedők indítottak, hogy állami beavatkozással rendezzék a külföldi fizetések et. Moratóriumot, vagy kényszerárforlyamot követeltek, de a kormány bár hosszabb tárgyalásokat folytatott az érdekelte külföldi államok kormányaival ez irányban, radikális intézkedéseket nem volt hajlandó tenni. Az erdélyi kereskedők mi helyzete ugyanesak sürgős rendelkezéseket igényel és épen a napokban irtnak az aradi kereskedők határozatáról, amely kimondja, hogy tekintet nélkül a kormány közbenjárására a csehszlovák tartozásait csak az üzletkötés napján érvényben volt árforlyamon hajlandó kiegyenliteni.

A romániai kereskedőkhöz hasonló fizetési gondokkal küzdöttek a jugoszláv kereskedők is, akik a dinár leromlása miatt szintén nem tudták egzisztenciájukat veszélyeztetése nélkül külföldi kötelezettségeiknek eleget tenni. A jugoszláv kormány azonban a román kormánynál erélyesebbnek mutatkozott és teljes egészében akceptálta a kereskedők előterjesztését. Belgrádból jelentik, hogy a jugoszláv pénzügyminiszter javaslatát, melyet a pénzügyminiszter a kereskedő szövetség előterjesztésére tett, a minisztertanács tegnap elfogadta. Az SHS. királyság kormánya rendeletet boesát ki, amely egyidőben moratóriumot és kényszerárforlyamokat is állapít meg. A rendelet a jugoszláv kereskedők mindama tartozásaira vonatkozik, amelyek a dinárnál magasabb árforlyamu külföldi országokban esedékesek.

bakkanosokat. A siphája mellé virágot tűzött Izidor.

Mielőtt elindultak, a kaszárnya udvarán állott fel a menet. Szép, barnaaru fiuk, domboru melliek, kemény markuak: most egy-egy pont, egy-egy magasba lendülő vonal. Elő lihegő oszlopokban és tavaszos, reménykedő mezőkben állottak és mozdulatlanul, mintha a földbe nőve. A cipőjük orra egyenes vonalba futott és a napfény is amint megakadt szuronyuk hegyén, egyenes ezüsfonallak gombolyított ki a fejük fölött.

Azután kimentek az állomáshoz és fellobogozott marhakupékba helyezkedtek el. A fiuk vidámak voltak: nótákat cífrazták, leveleket írtak egymás hátán, hogy hát „Édes, kedves Szülém”, vagy kiültek a vagon ajtajába és úgy bámulták a repülő sürgönypöznákat, szédületesen keringő szántóföldeket és kacagó parasztasszonyokat, amint itt-ott felbukkantak a vetések között, csókot hintettek, kendőt lobogtattak, azután megint eltűntek mint egy álom.

Izidor a földön feküdt és a menyegyzetet bámulta. Gondolkozott. Gondolkozni próbált. A fejét mintha acélpántok szoritották volna és homlokán fájdalmasan kidagadt egy ér: de ő csak gondolkozott. És a nagy ürességben, ami a lelkét betöltötte, egy sötét pont bukkant fel: Halál! Azután egy még sötétebb: Élet! És ez a két szó összekeveredett a fejében, összefolyt a kerekék zugásával és a döccenések ritmusára eszméletlenül rebegte: Élet-halál... Élet halál!...

A rendelet megjelenését követő tizenöt napon belül minden jugoszláv kereskedő bejelenteti az illetékes kereskedelmi kamaránál: mennyivel, hova tartozik és hogy mekkora moratóriumhaladéokra tart igényt. Külön bizottság állapítja meg, igényt tarthat-e a kereskedő a moratóriumra, vagy sem. Ha a kereskedő bizonyítani tudja, hogy a fizetési nehézség a valutáris eltolódás miatt merült fel, a moratóriumot megkapja és a rendelet által megállapított árforlyamon köteles a tartozás összegét letétbe helyezni. Az árforlyamok a következők: 100 líra egyenlő 150 dinár, 100 francia frank 250 dinár, 100 svájci frank 675 dinár, 100 csehszlovák korona 60 dinár, 1 pezetta egyenlő 50 dinár, 1 dollár 37 dinár, 1 holland forint 12.5 dinár. A begyűjtött letéteket külön bizottság kezeli, amely beszerzi a szükséges idegen valutákat, rendezi a külföldi fizetést és a kereskedő ennek a bizottságnak kell letérlesse adósságát két éven belül.

Amint a fentiekből látható, a jugoszláv kormány megtalálta a módozatot, hogy kereskedői érdekeit kellően megvédje. Remélhető, hogy a román kormány sem mutatkozik kevésbé határozottnak, amikor az erdélyi kereskedők válságos helyzetén van hivatva segíteni.

Belföld

(x) Bukaresti tőzsde márc. 9-én. Márka 55-56, léva 86-88. sterling 580-585, francia frank 1215-1225, svájci frank 26-26.50, líra 680-690, dragma 570-580. dinár 165-170, dollár 135-136. Napoleon 470-475, osztrák korona 220-235, magyar korona 20-21, szokol 215-220. lengyel marka 375-385.

A gyárak forgalmi adójának befizetése. A kolozsvári pénzügyi részorttól nyert értesülés szerint a gyárak a gyártmányok eladása alkalmával fogják megfizetni az egyszázalékos forgalmi adót a gyárhoz tartozó adóhivatalba. Ha az árúkekek elraktározatnak és az eladás a raktárból történik, a forgalmi adót a raktárra illetékes adóhivatalnál kell befizetni. Az adót minden egyes esetben az árba kell befolglalni, anélkül, hogy ezt az árjegyzékben külön feltüntetnék.

És egyszerre csak azt érezte, hogy fáj a szive. A jégkéreg mintha lehámlott volna róla. A fejében is mintha oszladozni kezdett volna a sötét. Egy tiszta és világos pere gyönyörűségét érezte és sirni kezdett Izidor.

Sirt, sirt. És olyan jó volt most sirni. Söhajtott egyet. És olyan jó volt söhajtozni. Mintha minden kód és kegyetlen nyomás kiszakadt volna mellől: olyan jó volt most söhajtozni. Boldogan és álmódozva éhredt a tudatára, hogy él... El! El! El... és szenved! szenved! szenved!...

És haza gondolt az anyjára, reszketős kezű zsidó asszony, most imádságos könyve felé hajlik és imádkozik. Sajnáolta. És rá gondolt a gyermekkorára, ami úgy mulott el mint egy gonosz álom. Nem sajnálta. Sok szép és szomorú dologra gondolt és sirt, sirt Izidor...

Pizkos orsz faluban szállottak le és gyalog mentek tovább. A házak előtt Hiób-aru öreg emberek állottak, riadtszemű asszonyok és gyermekek, kik már nem tudtak mosolyogni. Nehéz autómobilok jöttek velük szemben, sebesültekkel megrakottan. A hidak előtt élettelen haptákba, feszességbe merevedett katonák álltak.

Izidor nyugtalan lett. Messziről tompa dörrenések érkeztek... fújtott, felzavart volt a levegő... forró, lidérces és ólomzagu... mint mikor vihar van kitörőben. És Izidornak ismeretlen rémületek markolták meg a szivét. A batyu nagyon nehéz lett

(x) A moszkvai arany ártal minden lei 2:2 aranybanival javulna. A fővárosi sajtót állandóan foglalkoztatja a Moszkvába evakuált román aranyfedezet ügye, melyet a már évek óta tartó tárgyalások után sem tud a kormány visszaszerezni. A moszkvai román értékek közt van a jegybank 315 millió 180 ezer arany lei fedezete, a Banca Nationalánál magánosok által letétbe helyezett 1600 millió érték és a királyné 7 millió leit érő ékszerai. Eszerint a moszkvai arany 7 milliárd leit jelent ma. Az „Adeverul” ezzel kapcsolatban kimutatja, mennyire emelkedne a román valuta, ha ezt a 7 milliárdot az állam vissza tudná szerezni. Papirpénzforgalmunk — írja a lap — 14 és félmilliárdot tesz ki. A jegybank moszkvai aranya ilyenformán minden lei értékét 2:2 aranybanival emelné. Ez 5:75 francia papirfrankot jelent és így lei a külföldi valutákhoz viszonyítva lényegesen emelkedne. A lei 9 centimes helyett 15 centimes, a dollár 130 lei helyett csak 73-at érne, a font sterling pedig 575 lei helyett 320 leit.

(x) Beváltják 10 ezer leig a kincstári bonokat. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elhatározta, hogy a 10 ezer leien aluli kincstári bonokat beváltja. A beváltás a legelővidebb időn belül megtörténik és folytatják a tárgyalásokat a belga kormány megbízottjaival a többi kincstári jegy beváltásáról is.

(x) Ellenőrzik a forgalmi- és luxusadók befizetését. Az erdélyi pénzügyigazgatóságok szigorú utasítást kaptak a pénzügyminisztériumtól a luxus- és forgalmi adó kezelésének ellenőrzésére. A pénzügyigazgatóságok e célra külön ellenőrökkel fogják megvizsgáltatni az adókötelesek által vezetett különleges lajstromokat. A legszigorúbban ellenőrzik a piacokon és üzletekben azt is, hogy az alkalmi árak, termények, árúk és ingatlanok eladásánál pontosan befizetik-e az egyszázalékos forgalmi és a luxusadót. A törvény- vagy szabályellenes eljárást jövedéki kihágásnak fogják minősíteni és a tetteseket meg fogják büntetni.

(x) Bukaresti papírárak. Bukaresti munkatársunk jelenti: A bukaresti papirpíracon március 7-én a következő árakat jegyezték: fogalmazó papír 9-25, —9-75, flach nyomó papír 8-25, rotációs 8-25, famentes 16-17, simított nyomó 12-13. A papírárakat újabban erősen befolyásolta az a tárgyalás, amelyet a fővárosi lapkiadók folytattak a papirközponttal és amelynek már eddig is, áresökkentő hatása volt.

a hátán. Mintha minden nyomorúsága belé lett volna pakkolva, olyan nehéz lett a batyu a hátán.

Hilálós rettegés fogta kézen — de azért csak ment tovább: vakon gondolat nélkül ment tovább. Néha lehuntya a szemét és mint kavics engedte magát sodorni az ártól. Néha elbukott, a társai felségítették. Valaki fülebe kiáltott: lépést tart Izidor! de ő már nem hallotta, csak lélektelen teste járta a golgotát, már nem látott és nem hallott Izidor.

Mentek, mentek rombadólt falvakon, sötét szakadékokon át, azután a földre hasaltak és könyökükön vergődtek tovább...

Egyszer csak megállottak és idegen emberek között elvegyültek, kik a lövészárkok falának dőlve, fegyverek zárját kattogtatták: Kit-kat! Kit-kat!

Lóni! ordított fel valaki Izidor mellett és ő engedelmesen tovább adta a parancsot: Lóni! Tompa üvöltés morajlott végig a sorokon: Lóni! Lóni! Lóni!

Izidor a vállához kapta a fegyvert és kidugta a lörésén át... Keze a fegyver hátán és engedelmes ujjai már leakarták nyomni a rugót... De nagy viláosság ragyogott fel benne és boldogan megremegett egy hívogató szerelmes gondolattól... Halálós nyugalommal a földre állította a fegyvert belenzett éjsötét esővébe és még annyi sem, jaj! édes istenem! — és egy golyó már szétvitte a fejét.

Külföld

(x) Románia nyolc hajót rendelt a Ganz-Danubiusról. Budapestből jelentik, hogy a román kormány nemrégiben nagyobb hajórendelést tett a budapesti Ganz-Danubius hajógyárnál. Eszerint a Ganz-Danubius nyolc személyszállító gőzöst készít Románia részére, rövid lejáratú fizetési kötelezettség mellett.

(x) Németország megint nem tud fizetni. Berlinből írják: A német kormány a napokban bejelentette, hogy nincsen abban a helyzetben, hogy három havonként esedékes harmincegy-milliárd aranymárka fizetési kötelezettségének eleget tegyen. A pénzügyminiszter kimutatta, hogy ez az összeg évenként több, mint a Cannesben és Londonban megállapított összeg. A német kormány ezért kéri, hogy új fizetési tervezetet dolgozzanak ki.

Valutapiac

Páris, márc. 8. Bukarest 8—, Berlin 4³/₃₂, Prága 18¹/₈, Bécs —, Newyork 1124—, Brüsszel 93⁷/₈, London 4897—, Amsterdám —, Milánó 55⁵/₈, Zürich 214—, Budapest —, Varsó —.

Prága, márc. 8. Lei —, dinár 82¹/₂, marka 2335—, leva 3935—, svájci frank 119¹/₂, norvég kor. 1089, dán kor. 1305, svéd kor. 1623, líra 306, fr. frank 550.50, font sterling 268, dollár 6120, osztr. kor. 78¹/₄, holl. for. 2335, lengy. marka 127¹/₂, magy. korona 810—, dinár —.

Devizák: Amsterdám 2338, Belgrád 8550, Berlin 2335, Szófia 4960, Zürich 1202¹/₂, Krisztiania 1093—, Kopenhága 1310, Stockholm 1627, Páris 553—, London 269 Newyork 6157¹/₂, Konstantinápoly 4010—, Bécs 78¹/₄, Varsó — Budapest 810—, Brüsszel 523, Milánó 309, Barcelona —.

Berlin, márc. 8. Bukarest —, Krisztiania —, Kopenhága —, Stockholm —, Helsingfors, 538, Róma 1280, London 1137¹/₂, Newyork 260—, Páris 2292¹/₂, Zürich 5010, Madrid —, Bécs 400, Prága 423, Budapest 3480, Amsterdám —, Bruxelles —.

Zürich, márc. 8. Bukarest —, Berlin 197¹/₂, Amsterd. 195²/₅, Newyork 515—, London 2253, Páris 4605, Milánó 2560—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 835—, Budapest 70—, Zágráb 170—, Varsó 15, Bécs 18, osztr. kor. 7-50.

Budapest, márc. 7. Lei 572—, Napoleon 2875, font sterling 3325—, leva —, dollár 753—, francia frank 6800—, marka 302—, líra 3825—, osztr. kor. 10¹/₈, rubel 42¹/₂, szokol 1213, svájci frank 143¹/₄, dinár 990—, lengyel marka 17¹/₂.

Devizák: Amsterdám —, London 3310, Berlin 290—, Róma 3812¹/₂, Páris 6800, Prága 1217-50, Zürich 146-50, Bécs 10¹/₂, Zágráb 257-50.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A moszkvai Habimaszínház

Az Uj Kelet berlini munkatársától

Az oroszországi zsidó színházak színvonaláa egészen a forradalom évéig meg sem közelítette az orosz színházak művészi színvonalát. Amerikából kielejtezett harmadrangu műsor, dilettáns színészek és csekély anyagi eszközök álltak a zsidó színházak művészeti rendelkezésére. Nem csoda, ha a zsidó színház színvonaláa alig ütötte meg a csuf-ságnak emlegetett „kisorosz” játékszínt. A „kisorosz” játékszínből az idők folyamán „ukrajnai” színház lett, de a művészi nivón ez az elnevezés sem sokat lendített.

Másképp áll a zsidó művészet ügye. Két évvel ezelőtt a moszkvai zsidóság megszervezte a maga Kamaraszínházát, amely már a moszkvai Művészszínház hatása alatt tiszta művészi eszközökkel, képzett zsidó színészekkel indult meg. Ennek a színháznak a művészei alapították meg a „Habima”-t. A Habima pedig ma már azon a színvonalon áll, ahol a Sztaniszlavszkij Művészszínház.

Miniatur-színház. Kevés, de tehetséges és képzett színésszel. Mindenütt a komoly moszkvai iskola nyoma. Azé az iskoláé, amelyet Csehov és Dancsenkó szelleme ragyogott be.

Sulyos anyagi helyzetük van ma az oroszországi színházaknak. Drága a diszlet (szinte megfizethetetlen) és jól kell fizetni azt a színészt, aki a színházadért él-hal. Ilyen formán nem csoda, hogy a Habima idáig mindössze két darabot mutatott be: Az örök zsidó,

és a D... színház... a „Dy... zsidó s... a realis... listikus... egyes a... kikivá... realis s... finomsá... realizm... festés é...

De... rabot... val isi... mélység... finomsá... a nagy... Cem...

azóta... drámát... olyan k... padra... véve is... vőjét...

dekorác... koruski... kot... nevezet... nak: s... szinpad... több l... a közi... későbbi... hangját...

A m... zetének... szombat... Központ... színház... estélye... működé... tani a L... pénztára...

Péntek: R... sz... Szombat... Szombat... Vasárna... Vasárna... Hétfő: S... ka... Kedd: O... sz... A műsor... meg...

Bálv... Bálvány... baton es... Tam...

aradit u... kedtlen... bérletszi... Ilonával... Sugár F... Szer...

lódés ny... goiben S... nak, a S... adása ir... Kis... színház... operatpr... évadjána... szinpad... után par... a szomi... repositás...

Felelős: Kiadó: Tírdetés...

B... az ak...

65 te... 1294... Ora... Cale...

Span...

és a Dybukot. (Utóbbit a berlini zsidó színház is előadta.) „Az örök zsidó”-tól a „Dybukig” óriási utat tettek meg a zsidó színészek. Az első darabot még a realiztikus színjátszás tulerős, teatralisztikus eszközeivel játszották meg: egyes alakok és mozzanatok mindegyre kikivánczoltak ebből az előadásból. A realis színjátszás nem a zsidó psziché finomságait emeli ki. Ami az orosz realizmusban stílus, az a zsidóban aláfestés és rosszul ható hangsúlyozás.

De aztán jött a Dybuk. Ezt a darabot már berlini bemutatója alkalmával ismertette az Uj Kelet. Színes, mélyeséges chaszid-legenda, sóhajos finomságokkal, csupaszív történetekkel a nagy Anszkij drámai műve.

Cemach rendezte ezt a határos, azóta százsor megismételt chaszid-dramát és sikerült olyan diszleteket és olyan külső technikai eszközöket a szinpadra varázsolnia, amelyek magukban véve is biztosították volna a darab jövőjét. Mare Sagal stílusában készült dekorációkkal, a Kabbalát dicsőítő körútkísérettel játszották a Dybukot héber nyelven. Mert még egy nevezetessége van a Habima-színháznak: szakított a jiddis hálásabb, szinpadiasabb nyelvvel és a legtisztább héber nyelv muzsikájával ülteti a közönség fülébe és szívébe egy későbbi zsidó kor legendáinak visszhangját. Faludi Iván.

A magyar színház műszaki személyzetének mősoros táncstúdyja. E hó 11-én, szombaton este 9 órakor veszi kezdetét a Központi összes helyiségekben a magyar színház műszaki személyzetének mősoros stúdyja a magyar színház tagjainak közreműködésével. Jegyeket előre meg lehet váltani a László-irogériában és a színházi jegypénztáraknál.

MAGYAR SZÍNHÁZ
Heti műsor

Péntek: Bálvány. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 109. szám. A.)
Szombat d. u. 3 órakor: Carmen. (Népszerű operaelőadás, mérsékelt délutáni helyárakkal.)
Szombat este: Bálvány. (Ujdonság, 3-odszor. Rendes helyárakkal. Napibérlet 110. szám. B.)
Vasárnap d. u. 3 órakor: A vasgyáros. (Mérsékelt helyárakkal.)
Vasárnap este: Cigánygrófnő. (Operettrepiz. V. Hegyi Lili és Sümegi Odón vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyárakkal.)
Hétfő: Szentivánéji álom. (Rendes helyárakkal. Napibérlet 111. szám. C.)
Kedd: Támár. (Operaujdonság, 4-odszor. Operahelyárakkal. Általános bérletszűnetben.)
A másorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

Bálvány. Földes Imre új darabjának, a Bálvány-nak ma este lesz a második, szombaton este pedig a harmadik előadása.

Támár. Bródy Miklós dr. óriási sikert aratott új, modern felépítésű operája, a Támár kedden este negyedszer fog színpadkerülni bérletszűnetben s a főszerepekben Léva Honával, Rózsa Ilivel, Takács Mihálylyal, Sugár Friggyessel, Bálinttal, Virággal.

Szentivánéji álom. Rendkívüli érdekfűzős nyilvánul meg a közönség széles rétegében Shakespearo grandiózus mesejátékának a Szentivánéji álom-nak hétfő esti előadása iránt.

Kis grizett. Lázás izgalommal készül a színház énekes személyzete a legközelebbi operettpremiere. Bécs és Budapest tavalyi előadásának legnagyobb sikerű operettujdonosága, a Kis grizett fog gondos előkészületek után parádés szereposztásban színpadkerülni. A szombati előadás pontos idejét s a szereposztást holnap fogjuk közölni.

Felölő szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **HABIMA** Kiadóvállalat r. t.
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszi fel a kiadóhivatal.

BOLOND
Az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb rumkompoziciót megrendelheti utánvét mellett 65 leikilogramonkénti árban
1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvár-u. 74.

Eladó és felszerelve üzemképesen átadható

- 1 drb gyorssajtó 70—100 cm.
 - 1 " " 63—95 "
 - 1 " " 54—64 "
 - 1 " tengelysajtó 30—40 "
 - 1 " " 26—30 "
 - 2 " Monolin szedőgép, román axantokkal is.
 - 4000 kg betüanyag normál magas, közte román is.
 - 200 " rézlénia
 - 100 " rézkörzetek
 - 26 drb regal
 - 300 " új szedőszekrény
 - 200 kg záró anyag hozzá való rámák komplett felszerelés
 - 1 vágógép 71 cm 2, rezerv késsel
 - 1 perforáló gép 60 cm. lábbal hajtható
 - 1 fűzőgép „Bremer”
 - 1 drb borítékgyártógép 4 nagyságra
 - 1 " zacskókészítógép, mely nyom is egyuttal.
- Minden géphez motor is felszerelve. Cím a kiadóhivatalban.

Juhtulajdonosok és turógyárosok!

Mielőtt sajtoltóval látnák el magukat, saját érdekükben tegyenek kísérletet a cseppfolyós és poralaku

„Agricco”

sajtoltóval, mely íriss és kétszeresen koncentráltva lévén igen kiadós és a legjobb minőségű taró előállítására alkalmas.

A cseppfolyós „Agricco” sajtoltó mindenütt eredeti 1 literes és 1/2 literes üvegekben, a poralaku pedig mindenféle nagyságu skatulyákban kerül eladásra.

Övakođjanak az utánzatoktól, melyek eirontják a tejkészítményeket.

Megrendelésekkel forduljanak

D. Blau & Co Galati céghez.

Postai és vasuti szállítási! Egész Erdélyben agilis ügynökök kerestetnek.

A Temesvári Gyapjuipar Rt.
kolozsvári fióküzletében: Calea Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24. 1302

Eredeti gyári áron kaphatók: **férfi és női gyapjuszövetek**
Engros és endetail!
Harisnyaárak engros!

Stein József és Testvére

Kefegyár Rt. Debrecen.
Elvált raktára és vezérképviselete egész Románia területére 1328

Rózsa Rezső cégnél

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 5.
Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek.

Tavaszi ujdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztü és rövidaru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletbe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota.

TUNGSRAM

Ruhanemü, vászon és harisnya szükségletét legolcsóbban a **Gerő Zoltán** áruházában szerezheti be. Cluj, Hosszu-u. 1.

Viszonteladók figyelmébe!
Hitter és Lób
Oradea-Mare, Str. Avram Jancu 10.
Kötött, szövött norinbergi és galanterie áruk nagykereskedése. — Pontos, szolid kiszolgálás. Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek.

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad) Piata Unirei 12.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és leghiszeibb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztüék és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemü rövidáruban. 0000000000000000

Üzletváltozás miatt 10—25% árengedmény!

Az Erdélyi Divatáruházban Cluj, C. R. Ferdinand 22. (Hoffman cipőüzletével szemben). A raktáron levő összes kalap- és férfi divat cikkekből 25 százalék árengedmény.

Üzletváltozás miatt 10—25% árengedmény!

Szilágyi Eleonora Rt.
Alánja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendü pezsgőit és borait. Szesz nagyraktár. 1289

Nagymennyiségű lámpaúra, esek táblaúreg, karlsbadú porcellán és Dítmár-féle lámpaúra érkezett.
DEUTSCH K. I.
Üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárad Str. Nicolae Jorga (v. Zöldfa-u.) 4.
TELEFON 71.
1311
Pontos és szolid kiszolgálás.

Ujrafoncsorozás! Finntükörök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tüköráru gyár üzemet ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők. 1270
KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

Bőrlábszárvédő

elsőrendü anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Kibérelnek Kolozsvár közvetlen környékén nagyobb gyümölcsöt két-háromszobás lakással, esetleg elcserélném két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítők díjaztatnak. Ajánlatok „Alomtelep” jelgére a kiadóba kéretnek.

E hó elején nyílt meg

Kossuth Lajos-utea 5. szám alatt
Sugár & Co
sportfelszerelések, kötött-árúk és uri divateikkek áruháza
Football, atletika, tennis és cserkés fel-szerelési cikkek óriási választékban és jutányos árban lesznek kaphatók. 00000000

Spanyol nátha ellen a leghatásosabb óv- és gyógyszer az orvosilag javasolt Marty Cognac

S. J. Agnon
Es a meggörbödött kiegyenesedik...

Fordította Sas László

Es alapjában véve nincs is ebben semmi hiba, Isten őrizz, a földolog cselekedni és hogy a bizalom gyökerét a szív mélyéből az Alkotóba ültessük, dicséretessék. Es mert a lét gondot okoz és az idő rossz és az óra nyomasztó, hogyan tudná magát kivonni a halandó Isten hatalma alól, Isten őrizz? Es az asszony is kezdte és mondta:

Jöjj és nézd őt, aki gazdag és a vagyona nagy és mégis minden esztendőben el szokott menni egy helyre, ahol őt nem ismerik és ajtóról-ajtóra megy és amellet, emeleteket, csupa palota, épít a magasba és akkor mi, mi akik szegények vagyunk és kifogyottak és asztalának maradékát se kapjuk, elrejtőzünk a házukban? Nem ugy, én uram, hanem menj és cselekedj, talán a könyörületesség ura megkönnyőrül rajtunk és kegyelmes lesz hozzánk, hogy ne vesszünk el az éhségtől és ha megengedi, hogy jobb sorsuk legyen, a szegényeknek a dupla dupláját fogjuk visszatenni. Hiszen látod, Menasse Chajim, a végének is a végét járjuk és éles kard nyugszik a torunkon és a kénszert nem szabad elgáncsolni. Isten tudja és Ő a tanu, hogy ameddig lehetett, küzdöttem e gondolat ellen.

Es hirtelenül sötétség borította el Kreindel Tsarne és nem tudott már beszélni és keserve kezdett kiömleni és újabb sor könnyben csorgott ki, amely sósabb volt, mint a tenger.

Es amint a napok teltek, látták és rájöttek arra, hogy nem lehet tovább vitatkozni az éhséggel és nem lehet tovább ülni és semmit se tenni. Es Menasse Chajim is beszélni kezdett:

Próbára vagyunk téve. Es mit tehetünk? Isten őrizz, hogy azt mondjuk, az égi erő gyöngül és a magasság gondviselése megszünt. Sokan, még fedhetetlenek is kísértésbe estek ilyen, nagyobbak és jobbak is mint én és mit nem tesz a zsidó az élet szükségéért!

Ebben az órában ajkára jött a szó: - Vándorolj ki országodból.

Es mivel a szó még nem cselekedett, mind a ketten készülődni kezdtek. Kreindel Tsarne előkészítette a vándorholmit és Menasse Chajim elment a város rabbijához és süri könnyeket hullatott és elmondotta rossz sorsát és mindent, ami vele történt. Es a rabbi látta, hogy Menasse Chajim nagy nyomorban van, megszánta, füstöt fújt a pipájából és gondolkodott és megnézte tollát és bizonyítványt kezdett írni. Es az írásában elbeszélte a rabbi, hogy ez az ember, Menasse Chajim, milyen szegény és hogy istenfélő és nagyon jótékony volt, aki mindenkor csak jót tett és írásban a jótékony embereket arra kérte, hogy legyenek adakozók és könyörületesek hozzá és legyenek jók hozzá, a tekintélyes, a gánestalan, a tiszteletben álló tanitóhoz és rabbihoz, Menasse Chajimhoz, aki rossz napokat él és akinek szüksége van az emberek könyörületére és támogatására és erősítésére és legyenek mellette és ezért az Isten kegyelmes lesz hozzájuk. Es az írás alá oda írta a nevét, azon a napon, amelyről az Írás kétszer mondja „és jó volt”, a

heti szakasz pedig: „Isten áldást küldjön a te csürödre és kezdd minden munkájára és megáldjon azon a földön, amelyet az Ur, a te Istened adott neked”, abban az évben „Isten megáld téged a te gyermekeidben” a kis számítás szerint. Es hogy külön nyomatékat adjon neki, a gyertya lángjánál felolvastotta a viaszot és lepecsételte a pecsétjével. Es az írást odaadta Menasse Chajimnak és megparancsolta neki, hogy induljon utjára és minden városban, ahol zsidók laknak, irgalmasak és adakozók lesznek hozzá. Es Menasse Chajim magához vette az ajánlólevelet és elhagyta a házat és a feje, mint a kerék, ült a nyakán és a szeme zaváros volt és dagadt... Es az a szem, amely azelőtt sokszor gyönyörködött ajánlólevelén, amelyet a szegény emberek a világ minden tájáról hoztak, most egyetlen pillantást se juttatott a rabbi kitűnő írásának és dicséreteinek, amikkel bőkezűen halmozta el őt. Mialatt a levelet zsebébe akarta tenni, az leesett a földre, mert a keze reszkedett és olyan zagya volt, mint a részeg és ha bele nem botlik, talán ugy ért volna haza, ahogyan elindult.

Es amikor haza érkezett, Kreindel Tsarne egy szakadt terítőt vett elő, amelyet már nem lehetett használni és kiterítette a vasznat és jó enyvel a levél alá ragasztotta, hiszen az ujjak meg-megtapogatták és nehogy tönkremenjen, mielőtt rendeltetésének megfelelt. Es mialatt ezzel foglalatzkodott, keserű zokogásba tört ki:

Menasse Chajim, Menasse Chajim, mikor jössz vissza hozzám?

Es Menasse Chajim nem tudta, mit válaszoljon, mert a könnyek összeszorították a torkát. De mégis összeszedte magát és igyszólt Kreindel Tsarnehoz:

Ha Isten ugy akarná, mindjárt vissza is fordulnék hozzád és milyen jó lenne, ha egyáltalában nem kellene elmennem innen, de mit lehessen tudni, hogy az Isten, dicséretessék, mi mindent mér ki ránk. Ezért tedd ezt Kreindele, huzz ki ebből a vászondarabból, ami itt marad neked, egy fonalat, minden nap egy fonalat és adja Isten, hogy minden fonállal, amit kiszakítasz, bőséget és kegyelmet vonj le onnan fentről és hogy engem is közelébb és hamarosan magadhoz huzz. Es mielőtt még kifogyna a fonál a vászomból, ha Isten is ugy akarja, a mi sok szenvedéseink is véget érnek és én ismét hazatérek és hozzád jövök. Mindenesetre jel ez és a jel, Isten őrizz, nem árthat és angyalt is megnyerheti nekünk.

Es Kreindel Tsarne ugy tett, mint azt az ura, Menasse Chajim mondotta, másik vászondarabot vett elő, akkorát, mint ez volt. Es mert sok hét eltelt anélkül, hogy Kreindel Tsarne süített volna kemencéjében, egész házában nem volt kovász, egy szomszédnöjéhez ment, aki közel lakott hozzá, hogy tőle kölcsönözzön ki kovászt.

Milyen különös nap van ma? - kérdezte az és csodálkozott.

Es Kreindel Tsarne elnyomta könyveit és mondta:

Ő, Menasse Chajim, Isten éltesse, elutazik, hogy árut vásároljon, olyan kenyeret akarok sütni neki, amilyent szeret.

De hát volt-e ellene kifogásom? Süss csak, Kreindele, drágám, süss százhusz évig, söt két Menasse Chajimnak, Isten éltesse, és adja Isten, hogy hamarosan a fiad körülmetélésére süssenek a te házában!

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy eső ára 1 lel. - Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Pianninót bére keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Kereskedősegéd, ki rőtös és divatú szakmában teljes jártassággal bír március 15-ére felvétetik. Románui tudó előnyben részesül. Moskovitz Jakab, Wesselényi Miklós-u. 21.

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szíjgyártóblank állandóan nagy készlet kinyitásban és nagyban, legolcsóbb árak mellett. - Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. - Jelenlegi talp és bocskor ára 66-70 lel. - Vagontélenél 3 százalék kedvezmény. SÁMSON BŐRGYÁR, György-utca 1. Gyorsra rakítással szemben. Telefon gyár 3-66 - lakás 3-87

Előírással hitelesített úrmértékek nagybani gyártása 1296 GRÜNWALD JAKAB

villanyerőre berendezett gyárában legjutányosabban szerelhetők be. Ugyanott konyhai felszerelési cikkek kaphatók. Cluj, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 13. sz.

Bádóg és zamáncozott edény 1298 legelőnyösebben valamint, mindennemű bádógos és vízvezeték szerelő munkákat legolcsóbban ugy helyben, mint vidéken vállal Frisch Samu Cluj, Cal. Motilor (v. Monostori-u.) 143.

Utazó bőrönd és táska 1325 legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Megérkeztek 8439-1 a női, tavaszi modellek és tiszta gyapjú férfi öltönyök dus választékban Diamantstein és Moskovits céghez, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand

Rottmann Károly és Tsai részvénytársaság 1220 Timisiora IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14. sz. Szesz-szabadraktár, szeszdenaturáló telep. Szilvórium és törkölyfőzde, rum-, likör- és konyakgyár. Bornagykereskedés.

Kássa A. legolcsóbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat. Szakmája mindenféle gép- és motorok javítása, gyárak masinok és ipartelemek szerelését, bővítését, javítását jutányosan vállalja. Javító műhely CLUJ-KOLOZSVAR, 1288 Cal. Victoriei 99. sz.

„BARZEL“ Fierarie - vasüzlet CLUJ - KOLOZSVAR. Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

Harisngát a legjobb a legolcsóbban csakis Imre Lajos Calea Regale Ferdinand, Wesselényi-utcai üzletében vásárolhat.

1323 „Sweitzer“ TEJOLTÓ 1: 10.000 erősségében oltóképes 1/2 kilogramtól feljebb minden mennyiségben kapható Dr. Kohn Gyula gyógyszerárabau, Cluj, Piata Untrei 7. sz

Cégtáblákat legolcsóbban készit 1316 JAKAB Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Erdélynek legdusabban felszerelt nagykereskedése rövid, nürnbergi, diszmi, játékaru, iskola és írószerek, lámpa, toilet szappan, evőeszköz, tükkör, kefe, cipőkrém, lakat és egyéb a szakmához tartozó árucikkekben. Eladás nagyban! Nussbaum Testvérek Targu-Mures - Marosvásárhely Telefon 200. 1820

Bárdos Jenő (Au Bon Gout) Főtér 4. Összes párisi szövet, selyem, kabát, toilette és divatújdonságai 1282 megérkeztek. Telefon: 917. Olcsó árak!

Tabletvegeket minden méretben, lámpadrukt, kristályfóhér lámpacső és csiszolt üvegárukat, demijonokat rakítárról azonnal szállítunk 1262 Ausländer Testvérek Cluj - Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54. En-gros! En-detail!

Ecetsav 80% „Darmanesti“ Hering Anilin festék Meister Lucius-féle Sellak orange Léb Fivérek Cluj, Telefon 4-71.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Kenofen (Szappan-u.) Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárugyban. Vállal briliáns munkákat, javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglalt és vésnöki műterem. - Fogászati arany és forrasztó, huralok és lemezek arany és ezüstben. Nemesfém beváltó! Telefon int. 2-13. - Sürgőncím: „Guvaero Cluj“ 1273

Paplan, matrac, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban 1213 Stern-nél Cluj, Bocskai-u. 9. sz. alatt szerelhetők be.

Jól és olcsón vásárolni csak a Feiner Testvérek engros és entetail áruraktárában lehet Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 1303

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű tinárhulladékot legmagasabb napi áron vásárol Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

Szerkesztőség hivatal és n Cluj-Kolozsvár, L. Pop. - Brass Az Uj Kelet Szerkesztőség... Kladohivatal... Nyomda... Héber osztály... Zs. N. Sz. A kéziratok ki szerkesztéséig nem adunk vissza és hetünk n V. évfolya

A háboru tette meg a aiat sátoroz riség, mikor bentette szór ágról, amely merni medd jónbséget te között alig kulturműköd komédiárait. dott ismerni is tudta mon hanyatlottur jából, mert csak az erd elő népek t herbáriumát s ujján ken ruil beszélő velei vagyut akik cisodró el, nem aka erő, amely végképen ágból. Láttu mindig ren fog hajtani magyar zsi nem taposh alá a zsidó gis csak töl és ha másto visszakövet mekeit. Var szárad. Eze a törzs, ugy De ha viha de a száraz érezvén, ho vele borzon jövöt. Ez a tav rezdül a m Még nem é még nem v törzson, a száradniok más életet a fa, amely A magukm de az a szé jukon, már Elöttem ruár 25-iké téréssel net újságot, lát győnge sar lyekek vágya törzshöz, utnak indu maga élet sikolyok és vadozó igaz lág" című zsidókról i ról, akik H hemperegn keze már tett mellet gat a sárge magukra v de nemso tépni. Vezető amit két tagadott, n most ki u nak. Ez a is. Megirja nagygyülé gyarok és Pál beszé ily adja v A zsidó az ébredők